

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA RUSKÉHO A FRANCOUZSKÉHO JAZYKA

VLIV FRANCOUZŠTINY NA VÝVOJ ANGLICKÉHO LEXIKA
BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Michaela Pokutová

Specializace v pedagogice, obor Francouzský jazyk se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: PhDr. Antonín Vondráček, CSc.

Plzeň, 2015

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala Phdr. Antonínu Vondráčkovi, CSc. za cenné rady, věcné připomínky a ochotu, vstřícnost a osobní přístup při konzultacích.

Michaela Pokutová

v Plzni 9. 4. 2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni 9. dubna 2015

.....

vlastnoruční podpis

VLIV FRANCOUZŠTINY NA VÝVOJ ANGLICKÉHO LEXIKA

OBSAH

OBSAH.....	1
ÚVOD	3
1 KLASIFIKACE ANGLICKÉHO A FRANCOUZSKÉHO JAZYKA.....	5
1.1 Typologická klasifikace	5
1.1.1 Fonologická klasifikace.....	5
1.1.2 Morfologická klasifikace	6
1.1.3 Syntaktická klasifikace.....	7
1.2 Genetická klasifikace	9
1.2.1 Indoevropské jazyky	9
1.2.2 Anglický jazyk	10
1.2.3 Francouzský jazyk.....	11
1.3 Složení slovní zásoby z hlediska původu	12
1.3.1 Slova domácí.....	13
1.3.2 Slova přejatá	13
1.3.3 Speciální případy přejímání	14
1.4 Shrnutí.....	14
2 FRANCOUZŠTINA A ANGLIČTINA V HISTORICKÉM KONTEXTU.....	16
2.1 Historický vývoj francouzštiny.....	16
2.1.1 Romanizace Galie	17
2.1.2 Germánský vliv	18
2.1.3 Stará francouzština.....	19
2.1.2 Střední francouzština	23
2.1.3 Moderní francouzština.....	23
2.2 Historický vývoj angličtiny	25
2.2.1 Stará angličtina	25
2.2.2 Střední angličtina	27
2.2.3 Moderní angličtina.....	29
2.3 Shrnutí.....	30

3	ROMANIZACE ANGLICKÉHO LEXIKA.....	31
3.1	Vliv latiny.....	31
3.1.1	Latinské výpůjčky ve staré angličtině.....	31
3.2.2	Latinské výpůjčky ve střední angličtině.....	32
3.1.3	Výpůjčky z klasické latiny v období renesance.....	33
3.2	Francouzský vliv.....	33
3.2.1	Normanský vs. pařížský dialekt.....	34
3.2.2	Francouzské výpůjčky ve střední angličtině.....	36
3.2.3	Novodobé francouzské výpůjčky.....	40
3.3	Vliv ostatních románských jazyků.....	41
3.4	Shrnutí.....	42
4	ETYMOLOGICKÁ ANALÝZA ČLÁNKU.....	43
4.1	Text určený k rozboru.....	43
4.2	Postup a metoda práce.....	45
4.2.1	Vymezení pojmu slovo pro potřeby vlastní analýzy.....	45
4.2.2	Výrazy nezahrnuté do analýzy.....	46
4.2.3	Slova synsémantická.....	47
4.2.4	Četnost výskytu.....	48
4.3	Výsledky analýzy.....	48
4.3.1	Zastoupení slov románského původu.....	48
4.3.2	Účast konkrétních jazyků na románské skupině.....	49
4.3.3	Hlubší analýza francouzských výpůjček.....	50
4.4	Shrnutí.....	51
	ZÁVĚR.....	53
	RESUMÉ.....	54
	BIBLIOGRAFIE.....	56
	SEZNAM PŘÍLOH.....	59

ÚVOD

Ačkoliv má dnes angličtina po celém světě více než jednu a půl miliardy mluvčích¹ a anglicismy tvoří největší položku francouzských přejatých slov (přibližně jednu čtvrtinu)², historie byla svědkem opačného vývoje. V procesu vzniku anglického jazyka sehrála francouzština zásadní roli.

Cílem této práce je popsat celkový vliv románských jazyků a zejména francouzštiny na vývoj anglického lexika.

První kapitola se věnuje porovnání angličtiny a francouzštiny z hlediska typologického a genetického. Popisuje také jejich přístup k přejímání a charakterizuje jejich slovní zásobu z hlediska původu.

Tématem druhé kapitoly je představit vztah obou jazyků v historickém kontextu. Ve dvou oddílech se práce zabývá jak stručnou historií angličtiny, tak francouzštiny, což je nutné k pochopení dnešní podoby obou jazyků, jejich analogií a odlišností.

Třetí kapitola podává celkový přehled všech románských vlivů na anglický jazyk. Představuje první latinské výpůjčky v anglosaštině, záplavu normanských a francouzských slov v období střední angličtiny, návrat latinského vlivu ve 14. a 15. století a poslední velkou fázi romanizace angličtiny v období renesance.

Přínos francouzštiny anglickému lexiku je ve čtvrté kapitole ilustrován etymologickým rozbohem originálního anglického textu. K tomuto účelu byl zvolen článek z rubriky *Culture* britského zpravodajského serveru BBC³.

Důvodem výběru je vysoká jazyková úroveň textu a také jeho příslušnost k britské angličtině. Dalším důvodem je relativní neutrálnost daného tématu.

Prvním cílem rozboru je určit v textu procentuální zastoupení slov románského původu. Slova budou rozdělena do tří kategorií: 1) původ románský, 2)

¹ CRYSTAL, David. *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2003, s. 107.

² WALTER, Henriette. *L'aventure des mots français venus d'ailleurs*. Paris: Laffont, 1997, s. 19-20.

³ BBC [online]. Copyright © 2015 BBC [cit. 19.2.2015]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/>.

původ germánský a 3) jiný původ. Výsledky budou porovnány s obecnými poznatky o etymologickém složení anglického jazyka⁴.

Druhý cíl zahrnuje hlubší analýzu první skupiny slov, která budou dále dělena do podskupin podle příslušnosti ke konkrétnímu jazyku: zaměřovat se budeme na původ 1) francouzský, 2) latinský a 3) jiný.

Následovat bude třetí část analýzy, která detailněji rozebere původ nalezených francouzských slov. Zajímá nás původ ve 1) staré francouzštině, 2) střední a moderní francouzštině a 3) normanském dialektu.

Rozbor textu a analýza dat by měly potvrdit velké množství slov románského původu v anglickém jazyce a přední úlohu francouzštiny v jejich složení.

⁴ BUJAS, Željko. Frequency lists as aids in analysing the etymological composition of English. *Studia Romanica et Anglica Zagrabiana*. 1968, no. 25-26, s. 129-148.

1 KLASIFIKACE ANGLICKÉHO A FRANCOUZSKÉHO JAZYKA

Tato kapitola představuje základní charakteristiku anglického a francouzského jazyka. První část se zabývá klasifikací typologickou, druhá část klasifikací genetickou.

Poslední část této úvodní kapitoly je věnována slovní zásobě, konkrétně jejímu složení z hlediska původu. Popisuje přístup obou jazyků k výpůjčkám a vyjmenovává jejich hlavní vnější zdroje.

1.1 Typologická klasifikace

Typologická klasifikace zkoumá povahu jazyka ze synchronního hlediska. Všímá si jeho charakteristických rysů v konkrétní jazykové rovině, načež ho přiřazuje k určitému typu⁵.

Tato kapitola klasifikuje angličtinu a francouzštinu z hlediska fonologického, morfologického a syntaktického.

1.1.1 Fonologická klasifikace

Fonologický systém se jazyk od jazyka liší. V každém jazyce ho vytvářejí jeho fonémy - minimální zvukové jednotky, které pomocí funkčních protikladů (délky, míry otevřenosti, aj.) rozlišují význam slov⁶.

Jazyky můžeme klasifikovat podle počtu fonémů ale i podle vzájemného poměru souhlásek a samohlásek. Tak rozlišujeme jazyky vokalické (s podílem hlásek vyšším než 30%) a jazyky konsonantické (s podílem hlásek pod 30%)⁷.

Z tohoto pohledu můžeme francouzštinu i angličtinu zařadit k jazykům vokalickým. Francouzština obsahuje celkem 34 fonémů, z toho 16 samohlásek a 18 souhlásek. Polosouhlásky [j], [w] a [ɥ] považujeme za součást fonémů [i], [u] a [y]⁸.

⁵ ČERMÁK, František. *Jazyk a jazykověda. Přehled a slovníky*. (Vyd. 4., v Karolinu 2., doplněné) Praha: Karolinum, 2011, s. 228.

⁶ ČECHOVÁ, Marie. *Čeština – řeč a jazyk* (3., rozšířené a upravené vyd.). Praha: SPN – pedagogické nakladatelství, a.s., 2011, s. 28.

⁷ VONDRÁČEK, Antonín. *Úvod do studia francouzského jazyka*. Vyd. 1. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2006, s. 57-58.

Počet anglických fonémů je o něco vyšší. Crystal (2003, s.237 a 242) jich uvádí 44: 20 samohlásek a 24 souhlásek. Rozdíl v počtu samohlásek způsobuje především vysoký počet anglických diftongů (celkem 8), kterými francouzština nedisponuje.

Funkční protiklady mezi samohláskami jsou ve francouzštině kvalitativního charakteru (otevřenost/zavřenost/nosovost), zatímco v angličtině se (až na dvojici [e], [æ]) jedná o rozdíl v kvantitě (délce samohlásky).

Z anglických samohlásek nedisponuje francouzština zvuky [ʃ], [ɕ], [ð], [θ] a [h]. Angličtina postrádá francouzskou hlásku [ɲ]. Na druhou stranu ovšem považuje polosouhlásky [j] a [w] za fonémy.

Z rozdílů mezi zvukovou stránkou jazyků jmenujme ještě roli přízvuku. Francouzský přízvuk (neemfatický) je zpravidla umístěn na poslední slabice slova nebo rytmické skupiny. Jedná se o přízvuk pravidelný, který nemá distinktivní funkci⁹.

Na rozdíl od toho je anglický přízvuk nepravidelný a je součástí morfematické struktury slov. Může mít distinktivní funkci při rozlišování slovních druhů (př.: smlouva – *contract* [ˈkɒntrækt], uzavřít, zavázat se – *contract* [kənˈtrækt])¹⁰.

1.1.2 Morfologická klasifikace

Morfologická klasifikace rozděluje jazyky podle toho, jak se v nich projevují jednotlivé gramatické kategorie. Skalička (1951, s.10-12) hovoří o pěti jazykových typech:

- 1) typ izolační (analytický) je charakteristický neměnností tvarů slov. Vztahy mezi nimi se vyjadřují slovosledem nebo pomocnými slovy (předložkami, spojky);
- 2) typ aglutinační realizuje skloňování a časování pomocí četných přípon, které navěšuje na jedno slovo;
- 3) naopak pro typ flexivní je typické hromadění vícero významů v jedné části slova;

⁸ GOOSSE, André, GREVISSE, Maurice. *Le bon usage*. 13e éd., 4e tirage, Paris: Éd. Duculot, 1997, s. 28 a 40.

⁹ VONDRÁČEK, Antonín, 2006, s. 32.

¹⁰ DUŠKOVÁ, Libuše, a kol. *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny*. Praha: Academia, 2006, s.16 a 33.

4) typ introflexivní se podobá typu flexivnímu. Hromadění významů se ovšem týká kořenů slov;

5) a poslední typ polysyntetický se vyznačuje velkým množstvím složenin.

Angličtinu i francouzštinu řadíme k typu izolačnímu¹¹. Je však třeba poznamenat, že žádný jazyk této klasifikaci neodpovídá na sto procent a vždy v něm existuje částečné zastoupení různých jazykových typů.

Izolační jazyky jsou charakteristické svou morfológickou neměnností. Slova mají tendenci k jednoslabičnosti a častokrát od sebe nelze rozeznat různé slovní druhy (př.: *il neige/la neige* – sněží/sníh, *I kiss/a kiss* – líbám/polibek).

U podstatných jmen nacházíme nedostatek vyjádření gramatického čísla a rodů. K vyjadřování pádů slouží předložky. Přivlastňování se děje za pomoci samostatného slova a typická je existence členů.

Ani přídavná jména nedisponují pádovými koncovkami, rodem nebo číslem a jejich stupňování se děje za pomoci samostatných slov. S přídavnými jmény častokrát splývají příslovce.

I u slovesa platí, že se různé jeho tvary tvoří pomocí zvláštních slov. Tak se vyjadřuje negace (*je ne veux pas, I do not want* – nechci), faktitivita slovesa (*faire rire, make smile* – rozesmát) nebo jeho zvratnost (*se laver, wash oneself* – mýt se).

Francouzské i anglické časy se tvoří jak izolačně (tvary složené) tak z části flektivně (tvary jednoduché). V obou jazycích však analytický způsob převažuje. Isolačně se vyjadřuje i osoba a číslo – buď podstatným jménem, nebo zájmenem.

1.1.3 Syntaktická klasifikace

Jak angličtinu, tak francouzštinu řadíme z pohledu slovosledu k jazykovému typu S – V – O (*subject – verb – object/sujet – verbe – objet*). V 90 % vět moderní angličtiny podmět předchází sloveso a sloveso předchází předmět¹². S tímto schématem se nejčastěji setkáváme i ve francouzštině¹³.

¹¹ Následující charakterizace angličtiny a francouzštiny jako izolačních jazyků je založená na SKALIČKA, Vladimír. *Typ češtiny*. Praha: Slovanské nakladatelství, 1951, s. 14-27.

¹² CRYSTAL, David, 2003, s. 220.

¹³ VONDRÁČEK, Antonín, 2006, s. 70.

Hlavními větnými typy jsou v angličtině¹⁴:

1) S – V	(subject – verb)
2) S – V – O _D	(subject – verb – direct object)
3) S – V – C _S	(subject – verb – subject complement)
4) S – V – A	(subject – verb – adverbial)
5) S – V – O _I – O _D /O _D – O _P	(subject – verb – indirect object – direct object/direct object – prepositional object)
6) S – V – O – C _O	(subject – verb – object – object complement)
7) S – V – O _D – A	(subject – verb – direct object – adverbial)

Ve francouzštině se jedná o obdobné typy¹⁵:

1) S – V	(sujet – groupe verbal)
2) S – V – COD/COI/C	(sujet – groupe verbal – complément d'objet direct/complément d'objet indirect/autre complément essentiel)
3) S – V – A _S	(sujet – groupe verbal – attribut du sujet)
4) S – V – COD – COS	(sujet – groupe verbal – complément d'objet direct – complément d'objet seconde)
5) S – V – COD – A _{COD}	(sujet – groupe verbal – complément d'objet direct – attribut du complément d'objet direct)

V obou jazycích je základním prvkem stavby věty podmět (který musí být vyjádřen) a sloveso. Valence slovesa určuje počet a druh nutných doplnění¹⁶.

Přesto je slovosled francouzštiny o něco volnější než striktní slovosled anglického jazyka. Jako příklad uveďme četné možnosti inverze i mimo případ věty tázací¹⁷.

¹⁴ Přehled je sestaven na základě Crystal (2001), s. 221 a Dušková (2006), s. 349-366.

¹⁵ Sestaveno na základě DELAUNAY, Bénédicte, LAURENT, Nicolas. *Bescherelle: La grammaire pour tous*. (Nouvelle éd.), Paris: Hatier, 2012, s. 32-34.

¹⁶ DUŠKOVÁ, Libuše, 2006, s.349 a HEDRICH, Josef a kol. *Francouzská mluvnice*. Plzeň: nakladatelství Fraus, 2001, s. 564-567.

¹⁷ HENDRICH, Josef a kol, 2001, s. 605-608.

1.2 Genetická klasifikace

Genetická klasifikace při svém zkoumání upřednostňuje hledisko diachronní. Jazyky dělí podle původu – východiskem pro zařazení do určité rodiny nebo větve je historická příbuznost¹⁸.

1.2.1 Indoevropské jazyky

Stejně jako většina evropských jazyků náleží angličtina i francouzština k indoevropské jazykové rodině. Do této skupiny řadíme všechny jazyky, jejichž původ můžeme odvodit od společného historického základu: tzv. proto-indoevropštiny¹⁹.

Nejedná se o ověřený jazyk, poněvadž jeho užívání spadá ještě do doby před vynalezením písma²⁰. Byl však lingvisty rekonstruován na základě dochovaných indoevropských jazyků.

Určení oblasti užívání protoindoevropského jazyka není snadné a samotná lingvistika na tuto otázku nedokáže odpovědět. Ve spolupráci s archeologií však bylo možné Indoevropany ztotožnit s kurhanovou kulturou, která žila ve stepích severně od Černého moře před zhruba sedmi tisíci lety²¹.

Postupnou migrací přes Asii do Evropy se indoevropská rodina rozdělila na větší počet větví, jejichž jazyky jsou si navzájem bližší (viz příloha 1). Dvě hlavní větve tvoří evropská a asijská, do větve evropské pak většinou řadíme jazyky keltské, italické (též románské), germánské, baltské a slovanské (pro svou příbuznost někdy slučované do větve balto-slovanské), řecké (též helénské), albánské a arménské²².

¹⁸ ČERMÁK, František, 2011, s. 228.

¹⁹ PRICE, Glanville a kol. *Encyklopedie jazyků Evropy*. Vyd. 1. Praha: Volvox Globator, 2002, s.156.

²⁰ WALTER, Henriette. *L'Aventure des langues en Occident*. Paris: Éditions Robert Laffont, S.A., 1994, s. 19.

²¹ PRICE, Glanville, 2002, tamtéž.

²² Pro detailní genetickou klasifikaci světových jazyků viz ČERMÁK, František, 2011, s. 68-78.

1.2.2 Anglický jazyk²³

Angličtina přísluší k západní skupině germánských jazyků, které svůj původ odvozují od určité formy proto-germánštiny²⁴. Obvykle germánské jazyky dělíme na tři skupiny: severogermánské, západogermánské a východogermánské (viz sch. 1).

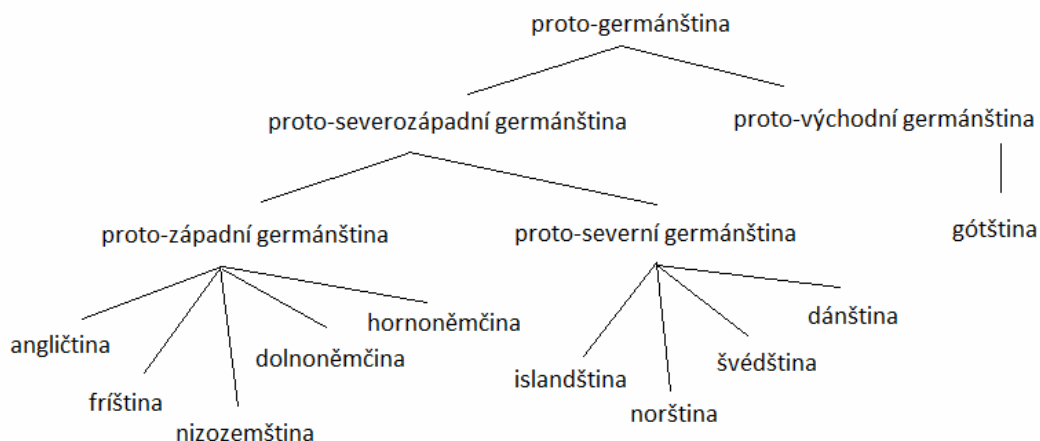

Schéma 1: Původ germánských jazyků. Schéma je utvořené na základě *Fig.1.1* v DURKIN, Philip, 2009, s. 9.

Podle Tacitova dělení z 1. století n. l. můžeme angličtinu přiřadit k jazykům ingvaeonským, kterými mluvily tehdejší germánské kmeny žijící v přímořských oblastech u Severního moře. Tyto jazyky totiž sdílejí mnoho fonetických rysů a také některé rysy gramatické a lexikální. Kromě angličtiny sem patří západní dialekty nizozemštiny, severosaské dialekty němčiny a také fríština, jazyk angličtině nejpodobnější.

Slovní zásobu v raném období čerpaly germánské národy pravděpodobně z jistého neindoevropského substrátu, který existoval v severozápadní Evropě. Další výpůjčky pocházejí z pevninské keltštiny a latiny.

²³ Informace pro tuto kapitolu jsou čerpány z PRICE, Glanville, 2002, viz hesla *Angličtina* (s.8), *Germánské jazyky* (s.140), a *Ingvaeonské jazyky* (s.158).

²⁴ DURKIN, Philip. *The Oxford Guide to Etymology*. Oxford: Oxford University Press, 2009, s. 8-9.

Vývojově dělíme angličtinu na tři hlavní historická období: starou angličtinu (asi do r. 1100), střední angličtinu (1100 - 1500) a moderní angličtinu (1500 do současnosti).

1.2.3 Francouzský jazyk

Francouzštinu řadíme do větve románských jazyků, které se v době římské expanze vyvinuly z tzv. vulgární (lidové) latiny: běžně mluvené podoby latiny klasické²⁵ (viz sch. 2).

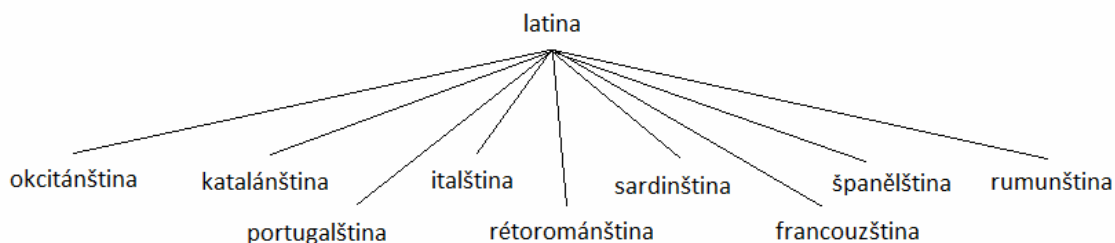

Schéma 2: Původ románských jazyků. Schéma je utvořené na základě Fig 1.2 v DURKIN, Philip, 2009, s. 10 a seznamu románských jazyků v PRICE, Glanville, 2002, s. 360 a 362.

Jednoznačná klasifikace románských jazyků je obtížná, protože záleží na tom, k jakým faktorům přihlížíme. Glanville Price uvádí v *Encyklopedii jazyků Evropy* klasifikaci založenou na zeměpisném rozdělení, která rozlišuje pět oblastí: iberorománskou, galorománskou (kam řadíme francouzštinu), italománskou, rétorománskou a dákorumunštinu²⁶.

K diferenciaci románských jazyků přispěly různé substrátové vlivy, tedy jazyky původního obyvatelstva. Substrátem francouzštiny je keltština, substrátem španělštiny iberština, italštiny ligurština a rumunštiny dáctina²⁷.

²⁵ PRICE, Glanville, 2002, s. 360.

²⁶ Celé rozdělení viz PRICE, Glanville, 2002, s. 362-363.

²⁷ VONDRÁČEK, Antonín, 2006, s. 83.

Z historického hlediska můžeme francouzský jazyk rozdělit na starou francouzštinu (asi do r. 1300), střední francouzštinu (14. a 15. stol.), renesanční období (16. stol.) a moderní francouzštinu (od 17. stol. do současnosti)²⁸.

1.3 Složení slovní zásoby z hlediska původu

Studiem slovní zásoby se zabývá lexikologie – lingvistická disciplína, kterou slovníkářsky zpracovává lexikografie²⁹. Slovní zásobu (čili lexikum) jazyka potom Marie Čechová definuje jako „(...) *souhrn všech slov, která v jazyce existují*.“³⁰ Neshoduje se s individuální slovní zásobou, která je podstatně menší a její rozsah se liší i mezi jednotlivými uživateli jazyka³¹.

Určit velikost slovní zásoby jednotlivých jazyků je obtížné. David Crystal (2003, s.119) uvádí, že dva největší anglické slovníky (*Webster's Third New International* z roku 1961 a *Oxford English Dictionary* z roku 1992) obsahují oba okolo půl milionu hesel. Kombinace jejich obsahu by pak pravděpodobně přesáhla tři čtvrtě milionu. Dodává ovšem, že skutečné číslo může být i mnohonásobně vyšší a jakékoliv uváděné hodnoty zůstávají pouhým odhadem.

Stejně tak pouze odhaduje velikost francouzského lexikonu Henriette Walter (1988, s.353), když kombinací dokumentace *Trésor général des langues et parlers français*, technických termínů a neologismů dochází k přibližnému počtu 1 200 000 slov.

Slovní zásobu lze klasifikovat různými způsoby: z hlediska příslušnosti k útvarům národního jazyka, z hlediska dobového, podle frekvence výskytu, expresivity nebo z hlediska slohového. Pro tuto práci je důležité především hledisko původu, kterým se zabývá lingvistická disciplína zvaná etymologie. Z tohoto hlediska můžeme slova rozdělit na dvě základní skupiny: domácí a přejatá³².

²⁸ PRICE, Glanville, 2002, s. 113.

²⁹ ČECHOVÁ, Marie, 2011, s. 54.

³⁰ ČECHOVÁ, Marie, 2011, s. 81.

³¹ ČECHOVÁ, Marie, 2011, tamtéž.

³² ČECHOVÁ, Marie, 2011, s. 80.

1.3.1 Slova domácí

Základ francouzské slovní zásoby (*le fonds primitif*) vytvořila na počátku tohoto jazyka vulgární latina, kterou přejalo tehdejší galské obyvatelstvo.

Základ anglické slovní zásoby (*native English vocabulary*) pak tvoří slova anglosaského původu. Obecně jsou to slova krátká s konkrétními významy (př.: *arm, long, say, ad*)³³.

Slova domácího původu patří také mezi nejčastěji užívaná³⁴ – tvoří tzv. jádro slovní zásoby, ke které patří především stará slova, označující základní jevy³⁵.

1.3.2 Slova přejatá

Slova přejatá, neboli výpůjčky, vznikají při procesu zvaném přejímání. K tomu dochází, když mluvčí určitého jazyka imitují slova jazyka cizího a alespoň částečně je z hlediska výslovnosti či mluvnice přizpůsobují svojí mateřtině³⁶.

Pokud se tato slova svým zněním danému jazyku plně přizpůsobí, hovoříme o nich jako o plně zdomácnělých³⁷.

Angličtina je vlivům cizích jazyků velice otevřená. Podle odhadů tvoří 70% její slovní zásoby slova přejatá³⁸. Hlavními zdroji pro ni v minulosti byla latina s francouzštinou, stará norština, klasická řečtina, němčina, nizozemština a mnoho dalších. Francouzština zůstává pro angličtinu hlavním zdrojem rozšiřování slovní zásoby i nadále. Spolu s japonštinou, španělštinou, latinou a italštinou tvoří více než polovinu současných výpůjček v anglickém jazyce³⁹.

Na rozdíl od angličtiny měla francouzština vždy spíše tendenci k purifikaci vlastního lexikonu. Přesto byla v minulosti obohacena o mnoho slov cizího původu, a

³³ JACKSON, Howard, & AMVELA, Etienne Zé. *Words, meaning and vocabulary: An introduction to modern English lexicology* (2nd ed.). London: Continuum, 2007, s. 37.

³⁴ GOOSSE, André, GREVISSE, Maurice, 1997, s. 188-189.

³⁵ ČECHOVÁ, Marie, 2011, s. 81.

³⁶ JACKSON, Howard, & AMVELA, Etienne Zé, 2007, s. 38.

³⁷ ČECHOVÁ, Marie, 2011, s. 85.

³⁸ CRYSTAL, David, 2003, s. 27.

³⁹ JACKSON, Howard, & AMVELA, Etienne Zé, 2007, s. 38-50.

to převážně z latiny, řečtiny a italštiny. Dnes se jedná skoro výhradně o jazyk anglický⁴⁰. Přejatá slova tvoří asi 13% běžně používané francouzské slovní zásoby⁴¹.

1.3.3 Speciální případy přejímání

Ke speciálním případům přejímání slov patří např. kalky, tedy doslovné překlady cizojazyčného slova nebo slovního spojení⁴². V moderní angličtině je takového původu např. slovo *superman*, které vzniklo překladem německého *Übermensch*⁴³.

Dalším příkladem jsou tzv. hybridy, které vznikají spřahováním prvků různých jazyků⁴⁴. Takovým slovem je např. francouzský hybrid *paraplui*, utvořený podle modelu *parasol* a *paravent* přejatých z italštiny kombinací italské předpony *para-* a francouzského slova *plui*⁴⁵.

1.4 Shrnutí

Z této stručné charakteristiky je patrné, že moderní angličtina a francouzština sdílejí mnohé podobnosti, zvláště pak na úrovni morfosyntaxe. Přesto tyto podobnosti nejsou úplné. Angličtina je své analytické povaze věrnější než francouzština, která má dodnes rozsáhlou flexi slovesa.

Podobu popsanou v první části kapitoly mají oba jazyky z historického hlediska jen velmi krátce. Pomocí genetické klasifikace jsme určili jejich společný jazykový prazáklad, který se diferencoval před dávnou dobou, což na území Evropy vyústilo v existenci různých jazykových rodin. Zatímco angličtina přísluší k rodině germánské, francouzštinu řadíme k jazykům románským.

⁴⁰ GOOSSE, André, GREVISSE, Maurice, 1997, s. 190-196.

⁴¹ WALTER, Henriette, 1997, s. 17.

⁴² PAVERA, Libor, VŠETIČKA, František. *Lexikon literárních pojmů*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc s.r.o., 2002, s. 163.

⁴³ CRYSTAL, David, 2003, s. 27.

⁴⁴ ČECHOVÁ, Marie, 2011, s. 83

⁴⁵ GOOSSE, André, GREVISSE, Maurice, 1997, s. 247.

Tato klasifikace nám poslouží jako úvod do druhé kapitoly, která se zabývá historickým vývojem obou jazyků. Ta nás dovede až k jejich moderní podobě, kterou jsme popsali v části zabývající se typologickou klasifikací.

Viděli jsme také, že přístup angličtiny a francouzštiny k přejímání se zásadně liší. Zatímco většinu anglického lexikonu tvoří slova přejatá, francouzská slovní zásoba je utvořena hlavně slovy domácími.

Podrobnější vhled do anglického přejímání přinese třetí kapitola.

2 FRANCOUZŠTINA A ANGLIČTINA V HISTORICKÉM KONTEXTU

V této kapitole jsou nastíněna hlavní vývojová období anglického a francouzského jazyka. Důraz je – v části francouzské – kladen zejména na staré období. Cílem je přiblížit podobu francouzského jazyka v době, kdy v Anglii dochází k normanské invazi.

V případě angličtiny jsme se zaměřili především na staré a střední období. Snahou je i za pomoci přiložených textů demonstrovat proměnu anglického jazyka, kterou v tomto období prodělal. Shodně s tématem práce je akcentován vliv francouzštiny a dalších románských jazyků na tyto změny.

2.1 Historický vývoj francouzštiny

Území dnešní Francie bylo obydleno již před dávnými tisíciletími. Už před příchodem keltských kmenů zde žily rozličné populace. Stopy po jejich osídlení nesou především názvy řek a hor, ačkoliv některá slova přežila ve francouzštině dodnes: *avalanche* a *chalet*, *joue* nebo *marron*. Posledním svědkem kdysi neindoevropské Francie je baskičtina: původní jazyk Akvitánců a jeden z nejstarších jazyků Evropy, kterým se stále mluví v malé části Španělska a Francie⁴⁶.

Ke konci doby bronzové a začátku starší doby železné začínají na území Francie pronikat nové vlivy. Tato situace není v Evropě ojedinělá. Již od 4. tisíciletí př. Kr. sem totiž přicházejí mluvčí indoevropských jazyků (viz příloha 1).

Kolem roku 450 př. Kr. přicházejí na východ země Keltové. Nejednalo se ovšem o jednotný národ: nacházelo se zde mnoho různých kmenů, jejichž zvyky, zákony i jazyk se do jisté míry lišily⁴⁷.

Slovní zásoba dnešní francouzštiny čítá pouze několik desítek keltských výrazů, které pokrývají oblasti typické pro zemědělskou společnost: *alouette*, *cervoise*, *char*, *charrue*, *chêne*, *if*, *lande*, *limande*, *mouton*, *sapin*, *sillon*, *tanche*⁴⁸ ad.

⁴⁶ WALTER, Henriette, 1994, s. 225-230.

⁴⁷ JOFFROY, René. Galie před dobytím Římany, s. 72: „*Díky Iuliu Caesarovi jsme dosti dobře informováni o velké různorodosti kmenů obývajících Galii. Jak praví, byla Galie rozdělena na tři oblasti: Akvitánii, Keltiku a Belgii. Tyto tři provincie se odlišovaly svým jazykem, zákony a zvyklostmi.*“ In: *Dějiny Francie*. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2003, s. 65 - 75.

2.1.1 Romanizace Galie

Románské jazyky vznikaly jako důsledek šíření latinského jazyka na území jiných národů v období expanze římského impéria⁴⁹. Nejinak tomu bylo i v případě francouzštiny.

V roce 121 př. Kr. dochází k anexi Galie Narbonské (oblasti Provence a Languedoc) a po porážce Vercingetorixe u Alexie Juliem Caesarem roku 51 př. Kr. se keltská Galie stává definitivně Římskou provincií⁵⁰.

Její romanizace neproběhla okamžitě - jednalo se o dlouhý proces osvojování si latinského jazyka, řeckořímské kultury a náboženství a především městského stylu života. Hlavní roli v tomto procesu sehráli tři římské císařové prvního století: Augustus, Claudius a Vespasianus, kteří postupně vytvořili podmínky pro plnou integraci Galů do římské společnosti⁵¹.

Augustus začal se zařazováním keltských válečníků do svých legií a podporoval stavbu měst a silnic. Císař Claudius, sám rodák z Lyonu, všem Galům udělil římské občanství. Zasadil se také o větší bezpečnost Galie, která byla stále sužována nájezdy germánských kmenů. Pro zajištění míru byla zásadní výstavba rýnského limitu, který nechal vybudovat císař Vespasianus. Dokončil tak dílo svých předchůdců: mír v Galii vedl k hospodářskému vzestupu a ten k další romanizaci galské společnosti⁵².

Pro tu bylo zásadní, aby keltské obyvatelstvo přijalo latinu za svůj jazyk. Nejednalo se ovšem o latinu klasickou - ta do francouzské slovní zásoby proniká až mnohem později - nýbrž o latinu vulgární: jazyk běžných občanů, a hlavně vojáků, kteří galská území okupovali.

⁴⁸ WALTER, Henriette. *L'aventure des mots français venus d'ailleurs*. Paris: Éditions Robert Laffont, S.A., 1997, s. 45-47 a WALTER, Henriette. *Honni soit qui mal y pense*. Paris: Éditions Robert Laffont, S.A., 2001, s. 32.

⁴⁹ VONDRÁČEK, Antonín, 2006, s. 82.

⁵⁰ LE GLAY, Marcel. Galořímané, s.75-76. In: *Dějiny Francie*. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2003, s. 76-96.

⁵¹ LE GLAY, Marcel, 2003, s. 78-82.

⁵² LE GLAY, Marcel, 2003, tamtéž.

Působily na ni samozřejmě místní dialekty původního obyvatelstva: latina přijímala nová slova, docházelo k hláskovým změnám a do určité míry i ke změnám syntaktickým⁵³.

Některé změny, které dnes charakterizují francouzský jazyk, prodělala už sama vulgární latina. Funkční protiklad hlásek v latině klasické byl založen na jejich kvantitě (délce), který vulgární latina nahrazuje rozdílem v kvalitě (míře otevřenosti/zavřenosti). Došlo také k odstranění hlásky [h]⁵⁴. Pádové koncovky mizí a nahrazují se předložkami. Začíná se také objevovat analytické stupňování adjektiv a perifrastické slovesné tvary⁵⁵.

Latinu ve městech šířila hlavně divadla a školy. Stala se také oficiálním jazykem státní správy a jazykem kultury. Základní školy vznikaly v každém městě a některá (jako např. Marseille nebo Bordeaux) měla i vlastní univerzitu⁵⁶.

2.1.2 Germánský vliv

Se zánikem západořímské říše v roce 476 n. l. proudí na území Francie nespočet barbarských kmenů. Mnoho je původu germánského: Gótové, Vandalové, Markomani, Alamani, Anglové, Saxové a Jutové, nebo Frankové.

Posledně jmenovaní, ačkoliv nakonec přejali jazyk místních obyvatel, mají na francouzský jazyk velký vliv, dokonce mu dávají i jeho jméno. S Karlem Velikým navíc germánština ovládla královský dvůr⁵⁷.

Kromě obohacení slovní zásoby se do francouzštiny na čas vrátila hláska [h] v plné výslovnosti⁵⁸. Dokladem jsou dnes slova začínající na tzv. "h aspiré", neumožňující vázání s následující samohláskou. Taktéž dochází k redukci výslovnosti nepřízvučných samohlásek⁵⁹.

⁵³ VONDRÁČEK, Antonín, 2006, s. 83-84: „Obvykle se má za to, že to byli právě Keltové, kteří neměli ve svém hláskovém systému samohlásku [u] a tak ji nahrazovali hláskou jí nejbližší, a to byla samohláska [y].“

⁵⁴ VONDRÁČEK, Antonín, 2006, s. 83 a 86-87.

⁵⁵ VONDRÁČEK, Antonín, 2006, s. 88.

⁵⁶ LE GLAY, Marcel, 2003, s. 89.

⁵⁷ VONDRÁČEK, Antonín, 2006, s. 89.

⁵⁸ WALTER, Henriette, 2001, s. 53-57.

⁵⁹ VONDRÁČEK, Antonín, 2006, s. 90.

2.1.3 Stará francouzština

Od 6. stol. začínáme o jazyce na tehdejším francouzském území hovořit jako o staré francouzštině. Když v roce 813 koncil v Tours vyhlásil za jazyk bohoslužeb místní románské a germánské dialekty, byl to znak, že latina již nebyla pro běžné obyvatelstvo srozumitelná⁶⁰.

Ačkoliv ještě na konci 8. století přichází do francouzštiny díky Karlu Velikému druhá vlna latinizace neboli tzv. karolínská renesance⁶¹. Výpůjčky z latiny jsou tentokrát přímé a nepocházejí z jazyka spodních vrstev nýbrž z latiny klasické.

Tato situace vysvětluje velký počet dublet, se kterými se ve francouzštině setkáváme. Jedná se o slova utvořená ze stejného latinského základu, která byla vypůjčená v odlišném čase. Starší slova pocházející z období romanizace jsou svým vzhledem latinskému originálu vzdálenější. Většinou se též jedná o slova lidová, zatímco výpůjčky z latiny klasické, věrnější svým originálům, tvoří značnou část francouzských slov naučných⁶².

původ ve vulgární latině	původ v klasické latině
épaule	spatule
forge	fabrique
froid	frigide
chance	cadence
paume	palme
serment	sacrement
verre	vitre

⁶⁰ WALTER, Henriette, 1994, s. 241.

⁶¹ WALTER, Henriette, 1994, tamtéž: „Dějà, à la fin du VIIIe siècle, Charlemagne, empereur de langue germanique mais féru du latin, avait pris conscience du fait que la langue parlée en France n'était plus le latin des livres, et il avait fait venir d'Angleterre le savant Alcuin pour lui redonner la vie : dans l'abbaye de Saint-Martin de Tours, Alcuin avait alors dispensé un enseignement sérieux de latin aux mions français qui n'arrivaient plus à comprendre le texte de la Vulgate, traduction latine de la Bible rédigée par saint Jérôme au début du Ve siècle.

Ainsi avait commencé ce qu'on a appelé la « renaissance carolingienne », qui est aussi la renaissance du latin.“

⁶² WALTER, Henriette, 1994, s. 241-242.

Tabulka 1: Latinská dubleta ve francouzštině. Francouzská slova utvořená ze stejného latinského základu (etymonu), ovšem přejatá v jiné době. Levý sloupec obsahuje slova, která latina přejímala na počátku svého vývoje z vulgární latiny. Pravý sloupec pak slova přejímaná v pozdějších obdobích, tentokrát již z latiny klasické. Sestaveno na základě WALTER, Henriette, 1994, s. 243.

Jak důležitými a početnými změnami procházel francouzský jazyk v tomto období, si můžeme ukázat na úryvcích tří starofrancouzských textů.

1) Nejstarším takovým dochovaným textem jsou Štrasburské přísahy (*Serments de Strasbourg*). Jedná se o politický dokument, ve kterém dva synové Karla Velikého, Karel Holý (*Charles le Chauve*) a Ludvík Němec (*Louis le Germanique*) zpečetují spojenectví proti svému nejstaršímu bratrovi Lotharovi (*Lothaire*)⁶³:

*Pro deo amur et pro christian poblo et nostro commun salvament, d'ist di in avant, in quant deus savir et podir me dunat, si salvarai eo cist meon fradre Karlo et in aiudha et in cadhuna cosa, si cum om per dreit son fradra salvar dist, in o quid il mi altresi fazet, et ab Ludher nul plaid nunquam prindrai, qui meon vol cist meon fradre Karle in damno sit.*⁶⁴

2) Epická Píseň o Rolandovi (*Chanson de Roland*) vypráví o bitvě u Roncevaux, která se odehrála po válečných výpravách Karla Velikého proti Saracénům. Jedná se o nejstarší dochovanou francouzskou *chanson de geste*, která byla složena neznámým autorem kolem roku 1090⁶⁵:

*Carles li reis, nostre emper[er]e magnes
Set anz tuz pleins ad estet en Espagne:
Tresqu'en la mer cunquist la tere altaigne.
N'i ad castel ki devant lui remaigne;*

⁶³ Les Serments de Strasbourg. *Introduction* [online]. 1996 [cit. 30.3.2015] Dostupné z: http://w3.restena.lu/cul/BABEL/T_SERMENTS.html

⁶⁴ Serments de Strasbourg. *BIBLIOTHECA AUGUSTANA* [online]. Texte dans: Altfranzösisches Übungsbuch. Éd.: W. Braune/K. Helm, Halle 1952 [cit. 30.3.2015]. Dostupné z: https://www.hs-augsburg.de/~harsch/gallica/Chronologie/09sicle/Serments/ser_text.html

⁶⁵ HORAŽDOVSKÁ, Marcela, RADIMSKÁ, Jitka. *Antologie francouzské literatury*. Plzeň: Nakladatelství Fraus, 2001, s. 7.

Mur ne citet n'i est remes a fraindre,

Fors Sarraguce, ki est en une muntaigne.

Li reis Marsilie la tient, ki Deu nen aimet;

Mahumet sert e Apollin reclimet:

Nes poet garder que mals ne l'i ateignet. aoi..⁶⁶

3) Na konci starofrancouzského období se objevuje tzv. *chanteable* (příběh, ve kterém se střídá použití poezie a prózy) s názvem *Aucassin et Nicolette*⁶⁷:

Qui vauroit bons vers oïr

Del deport du viel antif,

De deus biax enfans petis,

Nicholette et Aucassins,

Des grans paines q'il souffri,

et de proueces q'il fist,

Por s'amie o le cler vis?

Dox est li cans, biax (est) li dis,

Et cortois et bien asis.

Nus hom n'est si esbahis,

Tant dolans ni entrepris,

De grant mal amaladis,

Si il l'oit, ne soit garis,

Et de joie resbaudis,

Tant par est douce.

Or diënt et content et fablent..⁶⁸

⁶⁶ La Chanson de Roland. *BIBLIOTHECA AUGUSTANA* [online]. [Cit. 30.3.2015]. Dostupné z: https://www.hs-augsburg.de/~harsch/gallica/Chronologie/11siecle/Roland/rol_ch01.html

⁶⁷ Aucassin et Nicolette. *Encyclopædia Britannica* [online]. ©2015 Encyclopædia Britannica, Inc. [cit. 30.3.2015]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/42448/Aucassin-et-Nicolette>

⁶⁸ Histoire. *Aucassin et Nicolette* – André DION [online]. [Cit. 30.3.2015]. Dostupné z: <http://aude.gamme.pagesperso-orange.fr/histoire.htm>

V průběhu tohoto období postupně ve staré francouzštině mizí jmenná flexe. Starofrancouzština měla dva pády – nominativ a akuzativ. I ty se ovšem v průběhu 13. století přestávají rozlišovat. U adjektiv převažuje analytické stupňování, vznikají minulé časy složené a také nová gramatická slova – člen určitý a zájmena. Rozlišují se tvary podmětné a předmětné, ve třetí osobě sg. a pl. se rozlišují tvary předmětu přímého a nepřímého⁶⁹.

Již bylo zmíněno výše, že vulgární latina měla na rozdíl od latiny klasické vokální systém založen na protikladu v kvalitě, ne v kvantitě. Jednalo se o opozici otevřenosti/zavřenosti. Ve staré francouzštině přibývají následující opozice:

přední/zadní vokály,
zaokrouhlené/nezaokrouhlené vokály,
nosové/orální vokály⁷⁰.

Také postupně mizí starofrancouzské diftongy a triftongy a během 12. století se začíná ztrácet *-s-* v postavení uprostřed slova (viz 3.2.2.3). Ke starofrancouzským souhláskám patří ještě dvě dentály [θ] a [ð], které však v průběhu tohoto období zanikají. Spřežka *ch* se vyslovuje jako [tʃ] a *j* nebo *g+e* nebo *i* se vyslovují [dʒ]⁷¹.

Od 9. století se na území Francie rodí mnoho nových dialektů (viz příloha 2). Rozlišujeme tři hlavní jazykové skupiny: na jihu země oblast langue d'oc, což je území bývalé Galie narbonské, kde si dialekty zachovaly největší podobnost s latinou. Na severu země na francouzštinu působily vlivy germánských kmenů a hovoříme zde o oblasti langue d'oïl. Poslední významnou oblastí je region Savojska, který je územím dialektů frankoprovensálských⁷².

Právě v 9. století se na severu země usidlují Vikingové. V Normandii tak začíná vznikat nový dialekt francouzštiny – jazyk, který s sebou v roce 1066 přiváží do Anglie Vilém Dobyvatel⁷³ (viz 3.2.1).

Nejdůležitější z těchto dialektů je ovšem dialekt francký, kterým se mluví ve střední Francii a který se ve 12. století stává základem pro spisovnou francouzštinu⁷⁴.

⁶⁹ VONDRÁČEK, Antonín, 2006, s. 97-100.

⁷⁰ VONDRÁČEK, Antonín, 2006, s.95.

⁷¹ VONDRÁČEK, Antonín, 2006, s.96.

⁷² WALTER, Henriette, 1994, s. 245-246.

⁷³ VONDRÁČEK, Antonín, 2006, s. 94

⁷⁴ VONDRÁČEK, Antonín, 2006, s. 95.

2.1.2 Střední francouzština

V tomto období (od poloviny 13. století do 16. století) si francouzština především upevňuje svoji pozici vůči latině. Vznikají četná literární díla a gramatiky, na Collège de France se začíná přednášet ve francouzštině a nakonec, v roce 1539, František I. vyhláší francouzštinu dekretem *Ordonance de Villers-Cotterêts* státním jazykem⁷⁵.

Z hlediska morfosyntaxe se střední francouzština dále přibližuje své moderní analytické formě. Pořádek slov ve větě se stává pevnějším, u substantiv dochází k úplné likvidaci koncovek v nominativu⁷⁶.

Pravopis v tomto období byl velice chaotický a o jeho konečné podobě rozhodovali v 15. a 16. století hlavně písaři. Kvůli potřebě rozlišovat slova v jejich psané formě se tak například začínají rozlišovat písmena *u* a *v*, nebo *i* a *j*. Poprvé se také objevuje akut (*accent aigu*), cirkumflex (*accent circonflexe*) a sedila (*cedille*)⁷⁷.

Dále byl francouzský jazyk obohacen o mnoho výrazů z itaštiny (hlavně v oblasti válečnictví, umění a kuchyně) a španělštiny a portugalštiny (množství exotických výrazů původem ze zámořských oblastí)⁷⁸.

2.1.3 Moderní francouzština

V roce 1635 zakládá kardinál Richelieu Francouzskou akademii, čímž pokračuje sjednocování francouzské gramatiky a pravopisu.

V tomto období zcela mizí diftongy stejně jako intervokální nazalizace. Koncové souhlásky ztrácí výslovnost.

K největším změnám však dochází ve slovní zásobě. Jazyk se obohacuje o slova z nářečí a argotu, ale dochází též k přejímání – z němčiny, ruštiny, a od 20. století téměř výlučně z angličtiny⁷⁹.

⁷⁵ VONDRÁČEK, Antonín, 2006, s. 101-102.

⁷⁶ VONDRÁČEK, Antonín, 2006, s. 103-104.

⁷⁷ WALTER, Henriette, 1994, s. 265.

⁷⁸ WALTER, Henriette, 1994, s. 251-252.

⁷⁹ VONDRÁČEK, Antonín, 200, s. 106-110.

2.1.3.1 Franglais

Právě v souvislosti s množstvím anglických výpůjček v průběhu 20. století se poprvé v roce 1955 objevuje termín *franglais*. Ten je od počátku své existence spojený s puristickými reakcemi, které v roce 1964 odstartoval pamflet Reného Etiembla *Parlez vous franglais*⁸⁰.

Tento „jazyk“ plný anglicismů a anglických hybridů je typický především pro oblasti týkající se informatiky a obchodu. Jedná se např. o výrazy jako *password, login, mailing, phoning, marketer, booster*, atd., pro které existují vhodné francouzské ekvivalenty – *mot de passe, nom d'utilisateur, publipostage, démarche téléphonique, mercaticien a stimuler*⁸¹.

Jak bylo zmíněno v 1.4, přístup anglického a francouzského jazyka k výpůjčkám se zásadně liší. Vnímání *franglais* jako hrozby⁸² tak vedlo ke vzniku několika opatření, které hlídají čistotu francouzského jazyka.

Takovým bylo např. přijetí tzv. zákona *Toubon* roku 1994⁸³ nebo vytvoření asociace APFA v roce 1984, jejímž úkolem je nahrazování anglicismů ve francouzském jazyce⁸⁴.

⁸⁰ ZANOLA, Maria Teresa. Les anglicismes et le français du XXIe siècle : La fin du franglais ? *Synergies Italie*. 2008, no. 4, s. 88.

⁸¹ ZANOLA, Maria Teresa, 2008, s. 88-89.

⁸² ZANOLA, Maria Teresa, 2008, s. 90.

⁸³ 24. Loi n° 94-665 du 4 août 1994 relative à l'emploi de la langue française. *Legifrance* [online]: „Quels qu'en soient l'objet et les formes, les contrats auxquels une personne morale de droit public ou une personne privée exécutant une mission de service public sont parties sont rédigés en langue française. Ils ne peuvent contenir ni expression ni terme étrangers lorsqu'il existe une expression ou un terme français de même sens approuvés dans les conditions prévues par les dispositions réglementaires relatives à l'enrichissement de la langue française.“ Poslední změna 19. března 2014 [cit. 7.4.2015]. Dostupné z: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000005616341>.

⁸⁴ ZANOLA, Maria Teresa, 2008, s. 91.

2.2 Historický vývoj angličtiny

2.2.1 Stará angličtina⁸⁵

Od 5. století n. l. začínají germánské národy žijící v pobřežních oblastech Severního moře obsazovat nová území (viz příloha 3). Jejich jazykem je stará angličtina, jejíž původ odvozujeme od proto-germánštiny (viz 1.1.1.1).

Britské ostrovy byly do té doby obydleny početnými keltskými kmeny. Jejich kultura ani jazyk však anglosaskému náporu nedokázaly odolat. O jedno století později už Anglové, Saxové, Jutové a Frísové okupují většinu britského území a původní keltské obyvatelstvo je buď podrobno, nebo zatlačeno do okrajových oblastí, kde i dnes přetrvává používání keltských jazyků (Cornwall, Cumbria, Skotsko, Wales). Stará angličtina se brzy stává dominantním jazykem na celém dobytém území.

První písemné památky (psané ještě runovým písmem) jsou vzácné, skutečná literatura se začíná objevovat až se soustavným šířením křesťanského náboženství, které svou misí započal sv. Augustinus v roce 597.

Nejdůležitějším literárním dílem tohoto období je bezesporu Beowulf – epická báseň vytvořená pravděpodobně kolem roku 1000 n. l.:

*Hwæt! We Gardena in geardagum,
 þeodcyninga, þrym gefrunon,
 hu ða æþelingas ellen fremedon.
 Oft Scyld Scefing sceaþena þreatum,*

5

*monegum mægþum, meodosetla ofteah,
 egsode eorlas. Syððan ærest wearð
 feascaft funden, he þæs frofre gebad,
 weox under wolcnum, weorðmyndum þah,
 oðþæt him æghwylc þara ymsittendra*

10

⁸⁵ Kapitola je zpracována na základě oddílu 3 (*Old English*) v CRYSTAL, David, 2003, s. 8-29.

ofer hronrade hyran scolde,
 gomban gyldan. þæt wæs god cyning!
 Ðæm eafera wæs æfter cenned,
 geong in geardum, þone god sende
 folce to frofre; fyrenðearfe ongeat

15

þe hie ær drugon aldorlease
 lange hwile. Him þæs liffrea,
 wuldres wealdend, woroldare forgeaf;
 Beowulf wæs breme (blæd wide sprang),
 Scyldes eafera Scedelandum in.⁸⁶

Na textu si můžeme okamžitě povšimnout rozdílů mezi starou a moderní angličtinou. Za prvé jde o rozdíl grafický: abeceda staré angličtiny měla 24 písmen (narozdíl od dnešní, která jich obsahuje 26⁸⁷). Byly to:

a, æ, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n, o, p, r, s, t, þ, ð, u, w, y.

Chybí písmena j, q, v, x, z,⁸⁸ zatímco znaky æ, þ, ð přebývají.

Stará angličtina měla také mnohem uvolněnější slovní pořádek, což souviselo s její flektivní povahou. Sloveso se často vyskytovalo před podmětem nebo až na konci věty.

Podstatná jména se skloňovala v pěti pádech a slovesa měla mnohem bohatší konjugaci. V přítomném a minulém čase existovala čtyři různá zakončení, běžně se používal subjunktiv a vlastní koncovku měl i infinitiv slovesa.

Složení slovní zásoby bylo zásadně odlišné. Z celkově odhadovaných 24 000 lexikálních jednotek staré angličtiny jich do moderního jazyka přešlo pouhých 15%. Byla navíc zcela germánského původu a pouhá 3% jejího lexika tvoří výpůjčky (oproti současným 70%).

⁸⁶ *Beowulf* [online]. [Cit. 30.3.2015]. Dostupné z: <http://www.humanities.mcmaster.ca/~beowulf/main.html>

⁸⁷ CRYSTAL, David, 2003, s. 258.

⁸⁸ CRYSTAL, David, 2003, s. 259-264.

Hlavním vnějším zdrojem pro staroanglickou slovní zásobu byla latina, kterou s sebou na Britské ostrovy přinesli římsí misionáři. Její vliv vyústil v několik set přejatých slov povětšinou církevního charakteru (více viz 3.1.2).

Za další se s Vikingskými nájezdy dostává stará angličtina do styku se starou norštinou. Od 8. do 10. stol. se Dánové usazují na severovýchodě země a v roce 991 se po sérii vítězství zmocňují na 25 let vlády.

Stará norština s sebou přinesla některé zásadní změny ve staroanglickém lexiku. Dotkla se slovesa *to be*, kde tvarem *are* nahradila původní tvar *sindon*, způsobila rozšíření koncového *-s* ve 3. os. sg. přítomného času a ovlivnila systém osobních zájmen tvary *they, them, their*.

2.2.2 Střední angličtina⁸⁹

Rok 1066 je předzvěstí zásadních změn v anglickém jazyce. Po vítězství v bitvě u Hastings přichází s Vilémem Dobyvatelem do Británie francouzština – respektive její normanský dialekt.

Z evropského kontinentu následuje Viléma normanská šlechta, řemeslníci a obchodníci a brzy jsou jmenováni normansky hovořící opati a biskupové. Francouzština se stává jazykem státní správy, práva, administrace, literatury a církve.

Je třeba poznamenat, že rok 1066 netvoří hranici mezi starou a střední angličtinou. Trvalo delší dobu, než se francouzský vliv v anglickém jazyce projevil. O středoanglickém období tak hovoříme přibližně od počátku 12. stol. do poloviny 15. stol.

Francouzský vliv se začíná naplno projevovat až v průběhu 13. století, kdy se do angličtiny dostává odhadem až 10 000 francouzských slov. 75% z nich se dodnes používá (detailněji k francouzskému vlivu viz 2.1.2).

V této ukázce z Prologu (*Prologue*) Canterburských povídek (*Canterbury Tales*) Geoffryho Chaucera ze 14. století jsou tučně vyznačena slova francouzského původu:

Whan that Aprille with his shoures sote
The droghte of Marche hath perced to the rote,

⁸⁹ Kapitola je zpracována na základě oddílu 4 (*Middle English*) v CRYSTAL, David, 2003, s. 30-55.

*And bathed every **veyne** in swich licour,
 Of which **vertu engendred** is the **flour**;
 Whan Zephirus eek with his swete breeth 5
 Inspired hath in every holt and heeth
 The tendre croppes, and the yonge sonne
 Hath in the Ram his halfe **cours** y-ronne,
 And smale fowles maken **melodye**,
 That slepen al the night with open yē, 10
 (So priketh hem **nature** in hir **corages**):
 Than longen folk to goon on **pilgrimages**⁹⁰*

Přesto se ve 13. stol. vysoké postavení francouzského jazyka začíná měnit. Konflikt anglického krále Jana Bezzemka s francouzským králem Filipem II. Augustem, při kterém přichází o své državy v Normandii, započal dlouho trvající nepřátelství mezi Anglií a Francií. Se vzrůstajícím anglickým nacionalismem stoupá i důležitost anglického jazyka, který se od 15. stol. běžně používá jak v mluveném projevu, tak v psaném.

Jak bylo zmíněno výše, stará angličtina vyjadřovala gramatické vztahy mezi slovy pomocí flexe. To však již není případ střední angličtiny, která se stále více spoléhá na slovosled. Už na začátku této periody se tak ustavuje systém SVO (*subject, verb, object*), dodnes pro angličtinu typický (viz 1.2.2.4).

Tato změna začala na severu země, odkud se postupně šířila směrem na jih. Pravděpodobně byl za ztrátu flektivních zakončení zodpovědný posun přízvuku na první slabiku slova, kvůli kterému začalo být obtížné jednotlivé koncovky rozeznávat.

Hovoří se ovšem i o vlivu staré norštiny. Kontakt Dánů s Anglosasy (viz 2.2.1) totiž mohl vyústit ve vznik pidžinizované angličtiny, která by se dále rozvíjela do určité formy kreolštiny.

Normané měli značný vliv také na systém anglického pravopisu. Jejich písaři totiž přepisovali anglická slova podle svých zvyklostí. Nahradili tak staroanglické *cw* svým *qu* (*queen - cwen*), k jednoduchému *h* přidali *g* (*night, enough*) a k o písmeno *u* (*house*). Místo *s* se před samohláskou začalo psát *c* (*circle*) a poněvadž bylo těžké

⁹⁰ CHAUCER, Geoffrey. *The Canterbury Tales* [online]. Release Date: July 22, 2007 [cit. 30.3.2015]. Dostupné z: <http://www.gutenberg.org/files/22120/22120-h/22120-h.htm#prologue>

rozlišit slova, ve kterých vedle sebe stála písmena *u*, *v*, *n* a *m* často se písmeno *u* nahrazovalo písmenem *o* (love, come).

Na začátku 15. stol. byl tak anglický pravopis směsicí dvou systémů – staroanglického a francouzského.

V tomto období přichází také druhá vlna latinizace (viz 3.1.3). Ačkoliv ne vždy je zřejmé, zdali určité slovo přišlo do angličtiny přímo z latinského jazyka nebo skrze francouzštinu. Tyto latinské výpůjčky se týkají především slovní zásoby z oblasti náboženství, medicíny, práva a literatury. Současné půjčování z francouzštiny a latiny častokrát vedlo ke vzniku lexikálních trojic (viz 3.2.2.2).

V tuto dobu se také začínají projevat skandinávské výpůjčky, a vlivem kontaktů s evropskou pevninou přichází do angličtiny slova z nizozemštiny, španělštiny, portugalské, ruštiny a arabštiny. Častokrát však přicházejí skrze francouzštinu.

Na samém konci středního období se v anglické výslovnosti odehrává jedna z nejdůležitějších změn. Dochází k tzv. velkému posunu samohlásek (*great vowel shift*), který zasáhl dlouhé vokály.

Ve střední angličtině existovalo sedm dlouhých samohlásek (viz příloha 4). Postupnými změnami se z nich ustavuje moderní anglický vokální systém.

Z [e:] a [ɛ:] se v 18. století stává [i:], zatímco středoanglické [i:] se mění na diftong [ai]. Stejně tak se diftong stává z [u:], [ɑ:] a [ɔ:], které se mění na [au], [ei] a [əu]. Zavřené [o:] se posouvá dopředu na [u:].

Tyto změny se neodehrály okamžitě, častokrát trvalo několik století, než se do jazyka zapracovaly a mezitím procházely několika různými stádii. Na konci 15. století byl však započat proces, který vede k podobě angličtiny tak, jak ji známe dnes.

2.2.3 Moderní angličtina

Ke konci 18. století se již anglický pravopis, interpunkce a gramatika v podstatě neliší od dnešní. Některá slova dnes považujeme za zastaralá nebo změnila svůj význam, přesto nám však čtení dobové literatury nebude činit vážnější problémy.

Dochází ke vzniku tradičních a preskriptivních gramatik a jazyk se nejvíce mění co do slovní zásoby. Angličtina opět přijímá mnoho cizích slov, tentokrát ovšem z celého světa⁹¹.

2.3 Shrnutí

Druhá kapitola práce se zabývala historií angličtiny a francouzštiny. Pokud vývoj obou jazyků porovnáme, můžeme si povšimnout jistých analogií.

Na počátku svých vývojových období jsou stará francouzština i stará angličtina flektivními jazyky. To znamená, že gramatické vztahy vyjadřují pomocí koncovek, nikoliv pomocí slovosledu a zvláštních gramatických nebo pomocných slov, jak je tomu dnes. V raném období se zdá být flexe anglického jazyka rozsáhlejší. Důvodem může být to, že základ pro vznik francouzského jazyka utvořila vulgární latina, která byla sama již určitou zjednodušenou formou latiny klasické.

Již během starého období však angličtina svou flexi ztrácí. Jak bylo zmíněno výše, důvodem jsou pravděpodobně četnější kontakty s cizími jazyky následované nutností porozumění, a tedy zjednodušováním tvarů. I dnes bychom francouzský jazyk při porovnání s anglickým označili za méně analytický.

Cizí vlivy byly pro vývoj anglického jazyka nesmírně důležité. Viděli jsme, že mnoho těchto vlivů bylo románských, mezi kterými hrály hlavní úlohu latina s francouzštinou. Těmito vlivy se zabývá následující kapitola.

⁹¹ CRYSTAL, David, 2003, s. 126-127. Např.: *safari, voodoo, mamba, trek, parka, kiwi, jaguar, piranha, barbecue, cannibal, canoe, anorak, igloo, karate, bazaar, shampoo, mazurka, slalom*, a mnoho dalších.

3 ROMANIZACE ANGLICKÉHO LEXIKA

Nehledě na příslušnost angličtiny ke germánským jazykům je její slovní zásoba z velké části románského původu⁹². Může za to nepřestávající příliv slov především francouzského a latinského původu během celé její historie.

Tato kapitola představuje popis hlavních románských vlivů na anglický lexikon. Ačkoliv na celkový jazykový vývoj působila nejvíce francouzština, zabýváme se taktéž latinou, která angličtině dodala ohromné množství slovní zásoby, a v závěru kapitoly zmiňujeme i další románské vlivy.

3.1 Vliv latiny

3.1.1 Latinské výpůjčky ve staré angličtině

Jak bylo zmíněno v 1.2.2, první výpůjčky ve staré angličtině pocházejí ještě z doby před přesunem germánských kmenů na území dnešní Velké Británie.

Na počátku staroanglického období disponuje angličtina bezmála 200 slovy latinského původu. Zdali se ovšem do užívání dostaly ještě na evropském kontinentu nebo byly přežaty až na britském území, není vždy zcela jasné⁹³.

Výrazy, které v tomto raném období do staré angličtiny přešly a dodnes zůstaly v jejím užívání, jsou např.:

*Belt, candle, cat, city, copper, cup, inch, cheese, dish, kettle, kitchen, mass, monk, minister, pea, pillow, plant, plum, pound, street, tile, wall, wine, ad.*⁹⁴

⁹² Údaje o tom, do jaké míry je anglická slovní zásoba románského původu, se různí. Zajímavý přehled podává BUJAS, Željko, 1968, který srovnává různé pokusy o etymologickou analýzu anglického lexika. Např. analýza A. Inglise (s. 144) uvádí celkový podíl francouzštiny a latiny na více než 50% (20% přímo z latinského jazyka, 32% přes jazyk francouzský). Helen May Eddy (s. 145) udává procento francouzských výpůjček na 41% a přímých latinských na 14%. V analýze 1000 nejfrekventovanějších anglických slov je pak podle F. G. Cassidyho 30% slov francouzských a 3% latinská (s. 148).

⁹³ CRYSTAL, David, 2003, s. 8.

⁹⁴ CRYSTAL, David, 2003, tamtéž a WALTER, Henriette, 1994, s. 368.

Latinský vliv obnovují v pozdějším období staroangličtiny misionáři z Irska a Říma, kteří jsou kromě gramotnosti nositeli i početné slovní zásoby. Ta je spojena především s církví a jejími službami, teologií a studiem, ale jedná se i o obecnou slovní zásobu⁹⁵.

Výpůjčky přicházely v průběhu delšího časového období a podle toho se i liší jejich povaha. Latinská slova, která se do angličtiny dostávají do roku 1000, přicházejí většinou z latiny mluvené, mají obecnější charakter a většina jich přežívá do moderního období. Opakem jsou výpůjčky po roce 1000, které jsou čerpány především z psaných zdrojů, jsou naučné nebo technické povahy a většina jich do moderní doby nepřežívá (ačkoliv některé výrazy byly v pozdějším období znovuoživeny)⁹⁶. Z tohoto období se v anglickém jazyce zachovala např. slova:

*Abbot, accent, anchor, angel, cancer, cap, cedar, cell, chalice, chest, cloister, cucumber, elephant, fever, fig, giant, ginger, history, idol, lentil, litany, lobster, master, nocturn, noon, oyster, paper, place, plaster, pope, priest, prophet, radish, rule, scorpion, shrine, sock, temple, tiger, tunic, a mnoho dalších.*⁹⁷

3.2.2 Latinské výpůjčky ve střední angličtině

Angličtina čerpala z latiny ve všech obdobích svého vývoje. A ačkoliv je ve středoanglickém období nejdominantnějším vlivem francouzština, mnoho slov – hlavně z oblasti náboženství, lékařství, práva a literatury – si angličtina vypůjčila právě z latiny. Toto simultánní přejímání ze dvou románských jazyků vedlo často ke vzniku lexikálních trojic⁹⁸ (viz 3.2.2.2). Tohoto původu jsou dnes v anglickém jazyce slova jako:

Admit, allegory, client, collision, combine, conspiracy, contradiction, depression, discuss, exclude, explicit, formal, history, imaginary, immortal, incredible, index, individual, infancy, inferior, infinite, intellect, interest, interrupt, legal, library, lucrative,

⁹⁵ CRYSTAL, David, 2003, s. 24.

⁹⁶ CRYSTAL, David, 2003, tamtéž.

⁹⁷ CRYSTAL, David, 2003, tamtéž.

⁹⁸ CRYSTAL, David, 2003, s. 48.

*major, mechanical, minor, necessary, nervous, neuter, picture, popular, quiet, reject, solar, solitary, spacious, substitute, summary, testimony, tract, ad.*⁹⁹

3.1.3 Výpůjčky z klasické latiny v období renesance

Posledním velkým obdobím latinských výpůjček v angličtině je renesance. V 16. století se obnovil zájem o klasickou literaturu a jazyky a s množstvím nových objevů vznikajících na polích rychle se rozvíjejících oborů bylo potřeba vytvořit nová pojmenování¹⁰⁰. Anglický lexikon se tak obohatil o mnoho dalších latinských slov:

*Absurdity, adapt, anachronism, anonymous, appropriate, atmosphere, benefit, catastrophe, chaos, conspicuous, contradictory, crisis, disability, emancipate, emphasis, encyclopedia, exist, expectation, explain, fact, halo, harass, impersonal, lexicon, obstruction, parasite, pathetic, relaxation, relevant, scheme, skeleton, system, tactics, temperature, utopian, vacuum, virus, ad.*¹⁰¹

3.2 Francouzský vliv

Vliv francouzského jazyka na vývoj angličtiny byl po normanské invazi v roce 1066 obrovský. Francouzština okupovala veškeré administrativní posty týkající se správy církve a státu, zatímco anglický jazyk byl vytlačen do spodních vrstev obyvatelstva¹⁰².

Změny postihly jak zvukovou stránku jazyka, tak i jeho pravopis, po gramatické stránce dochází k jeho dalšímu zanalytict'ování. Nejvíce zasažena však byla slovní zásoba¹⁰³.

⁹⁹ CRYSTAL, David, 2003, tamtéž.

¹⁰⁰ CRYSTAL, David, 2003, s. 60.

¹⁰¹ CRYSTAL, David, 2003, tamtéž.

¹⁰² VACHEK, Josef. *A brief survey to the historical development of English*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987, s. 79.

¹⁰³ VACHEK, Josef. *Historický vývoj angličtiny*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, n. p., 1962, s. 133-137, 100-102 a VACHEK, Josef, 1987, s. 80.

Nové výrazy se v souladu s francouzským vlivem nejvíce uchytily ve sféře státní správy (*crown, state, government*), válečnictví (*soldier, peace, war*), náboženství (*religion, angel, saint*), práva, umění, volného času ad.¹⁰⁴

V tomto přejímání však musíme rozlišovat dva různé francouzské zdroje: dřívější normanský, který do Anglie přichází s Vilémem Dobyvatelem, a pozdější pařížský (*le francien*, francký dialekt), který začíná nabývat na politické významnosti až od pol. 13. stol¹⁰⁵.

3.2.1 Normanský vs. pařížský dialekt

Jazykem Viléma Dobyvatele nebyla pařížská francouzština, která se později stala základem pro standardizovaný francouzský jazyk,¹⁰⁶ nýbrž normanský dialekt, který vznikl důsledkem usazování vikingských kmenů na severu země během 8. a 9. století.

Poněvadž do Normandie přicházela pouze mužská populace, zakládání rodin s románsky mluvícími ženami brzy vedlo k zániku jejich původního jazyka a Vikingové přejali tamější románský dialekt¹⁰⁷. Ten se od pařížského v mnohých ohledech lišil.

3.2.1.1 Výslovnostní rozdíly

Tzv. *ligne Joret* (*Joret line*, Joretova linie, pojmenovaná podle lingvisty Charlese Joreta) rozděluje Normandii na dvě oblasti z hlediska výslovnosti: sever regionu, kde přetrvala výslovnost latinského [k] před *a* a germánské [w] přešlo ve [v], zatímco na jihu výslovnost následuje pravidla moderní francouzštiny: latinské [k] před *a* přechází ve francouzské [ʃ] a germánské [w] ve francouzské [g]¹⁰⁸.

I dnes můžeme díky tomuto rozdílu ve výslovnosti rozlišit rané normanské výpůjčky od pozdějších francouzských (viz tab. 2 a tab. 3):

¹⁰⁴ VACHEK, Josef, 1987, tamtéž.

¹⁰⁵ VACHEK, Josef, 1987, s. 81.

¹⁰⁶ VONDRÁČEK, Antonín, 2006, s. 95.

¹⁰⁷ WALTER, Henriette. *Honni soit qui mal y pense*. Paris: Éditions Robert Laffont, S.A., 2001, s. 75.

¹⁰⁸ WALTER, Henriette, 2001, s. 85-86.

mod. angličtina	mod. francouzština
cabbage	chou
castle	château
caterpillar	chenille
cauldron	chaudron
causeway	chaussée
kennel	chenil

Tabulka 2: Výrazy v moderní angličtině normanského původu a jejich protějšky v moderní francouzštině. Sestaveno na základě WALTER, Henriette, 2001, s. 87-88.

normanský původ	francouzský původ
catch	chase
gaol	jail
reward	regard
warden	guardian
warrant	guarantee
wile	guile

Tabulka 3: Normanská a francouzská dubleta v moderní angličtině. Sestaveno na základě CRYSTAL, David, 2003, s.46 a VACHEK, Josef, 1987, s. 83.

Další výslovnostní rozdíl mezi normanským a pařížským dialektem bylo např. normanské rozlišování nosové samohlásky [ã] a [ê], z čehož pramení rozdílná výslovnost angl. *lance* [la:ns] a *tense* [tens], na rozdíl od franc. *lance* [lãs] a *temps* [tã]¹⁰⁹.

¹⁰⁹ VACHEK, Josef, 1987, s. 81.

3.2.2 Francouzské výpůjčky ve střední angličtině

Když začala francouzská slova pronikat do anglického lexika, častokrát pouze duplikovala již existující anglosaské termíny. Někdy se v užívání udržel pouze jeden výraz, pokud se udržely oba dva, došlo k částečné změně v jejich významu¹¹⁰.

V druhém případě vznikají lexikální dvojice slov (někdy i trojice, pokud došlo k odpovídající výpůjčce z latiny), které se povětšinou liší svou stylistickou hodnotou – francouzská a latinská slova jsou formálnějšího charakteru¹¹¹.

3.2.2.1 Lexikální dvojice

Příkladem takovýchto lexikálních dvojic jsou staroanglická slova označující zvíře a francouzská, která označují pokrm. Došlo zde k posunu významu – původní francouzská slova byla s anglickými téměř synonymická (srov. franc. *boeuf, mouton, veau, venaison, porc*).

staroangl. původ	francouzský původ
ox, cow, bull	beef
sheep	mutton
calf	veal
deer	venison
pig, swine	pork

Tabulka 4: Lexikální dvojice v angličtině. V pravém sloupci jsou slova staroanglického původu označující zvíře, v levém sloupci pak slova francouzského původu označující pokrm z tohoto zvířete. Sestaveno na základě CRYSTAL, David, 2003, s. 49 a VACHEK, Josef, 1962, s. 126.

Lexikálních dvojice, kde na jedné straně figurují anglosaské výrazy a na druhé výrazy francouzského původu, jsou v angličtině časté. Příkladem jsou např.: *begin – commence, child – infant, freedom – liberty, help – aid, stench – aroma, wedding – marriage, wish – desire*, a další.

¹¹⁰ CRYSTAL, David, 2003, s.46.

¹¹¹ CRYSTAL, David, 2003, s.124.

Větší frekvenci výskytu mají pravidelně slova anglosaského původu. Existují ovšem i páry slov, ze kterých je běžně používanější výraz ten francouzský: např.: *blossom* – *flower* nebo *folk* – *people*¹¹².

3.2.2.2 Lexikální trojice

V angličtině se často k anglosasko francouzským párům slov přidává ještě třetí částečně synonymický výraz. Je to důsledek pozdějších výpůjček z klasické latiny. Jak již bylo zmíněno výše, liší se tato slova především svým stylistickým zabarvením – od staroanglických neutrálních až po latinská naučná.

staroangl. původ	franc. původ	latinský původ
rise	mount	ascend
ask	question	interrogate
fast	firm	secure
kingly	royal	regal
holy	sacred	consacrated
fire	flame	conflagration

Tabulka 5: Lexikální trojice v angličtině. Synonyma staroanglického původu, francouzského původu a latinského původu. Sestaveno na základě CRYSTAL, David, 2003, s. 124.

3.2.2.3 Francouzský cirkumflex

Během 13. století se ve francouzštině přestává vyslovovat písmeno *s*, pokud je ve stejné slabice následováno další souhláskou¹¹³. Cirkumflex

¹¹² Viz porovnání výrazů *blossom* a *flower* a *folk* a *people* v anglickém korpusu mezi lety 1800 – 2000 na *Google Ngram Viewer* [online]. © 2013 Google [cit. 30.3.2015]. Dostupné z: https://books.google.com/ngrams/graph?content=flower%2C+blossom&year_start=1800&year_end=2000&corpus=15&smoothing=3&share=&direct_url=t1%3B%2Cflower%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cbl%3B%2Cossom%3B%2Cc0 a https://books.google.com/ngrams/graph?content=people%2C+folk&year_start=1800&year_end=2000&corpus=15&smoothing=3&share=&direct_url=t1%3B%2Cpeople%3B%2Cc0%3B.t1%3B%2Cfolk%3B%2Cc0

(např. ve slově *côte*) se nad francouzskými samohláskami začíná objevovat během 16. století¹¹⁴ a v reformě z roku 1740 jí Francouzská akademie nahradila více než 10 000 těchto vnitřních *s*¹¹⁵.

Tyto změny se samozřejmě odehrály až po normanském záboru Británie. Díky tomu můžeme na dnešních anglických slovech pozorovat starší podobu slov francouzských (viz tab. 6).

mod. angličtina	mod. francouzština
pastry	pâtisserie
haste	hâte
mast	mât
bastard	bâtard
conquest	conquête
priest	prêtre
wasp	guêpe
honest	honnête
forest	forêt
oyster	huître

Tabulka 6: Francouzský cirkumflex. Rozdíl mezi současným pravopisem anglických a francouzských slov stejného původu způsobeným ztrátou a nahrazením vnitřního *s* cirkumflexem. Sestaveno na základě WALTER, Henriette, 2001, s. 95.

3.2.2.4 Francouzské výpůjčky podle oblasti zájmu¹¹⁶

Administrativa

Authority, baron, chancellor, constable, council, court, crown, empire, government, liberty, mayor, messenger, minister, palace, parliament, peasant, prince, realm, reign, royal, servant, sir, squire, tax, traitor, treason, treasurer, treaty, warden, ad.

¹¹³ WALTER, Henriette, 2001, s. 94.

¹¹⁴ WALTER, Henriette, 1994, s. 265.

¹¹⁵ WALTER, Henriette, 2001, s. 94.

¹¹⁶ Seznam výpůjček byl sestaven na základě CRYSTAL, David, 2003, s. 47.

Právo

Accuse, advocate, arrest, blame, convict, crime, decree, estate, evidence, executor, fine, fraud, heir, jail, judge, jury, justice, pardon, prison, punishment, verdict, warrant, ad.

Náboženství

Abbey, anoint, baptism, cardinal, cathedral, charity, confess, creator, crucifix, divine, faith, immortality, incense, mercy, miracle, penance, prayer, religion, saint, sermon, temptation, theology, trinity, virgin, virtue, ad.

Vojenství

Ambush, archer, army, barbican, battle, captain, combat, defend, enemy, garrison, guard, hauberk, lance, moat, navy, peace, portcullis, retreat, soldier, spy, ad.

Jídlo a pití

Appetite, bacon, beef, biscuit, cream, dinner, feast, fruit, grape, herb, jelly, lemon, lettuce, mustard, mutton, olive, orange, oyster, pigeon, plate, pork, roast, salad, salmon, sausage, spice, stew, sugar, supper, tart, taste, toast, ad.

Móda

Boots, brooch, buckle, button, cape, cloak, collar, diamond, dress, embroidery, emerald, ermine, fashion, fur, garment, gown, jewel, lace, ornament, pearl, satin, veil, wardrobe, ad.

Volný čas a svobodná umění

Art, beauty, chess, colour, conversation, dance, fool, image, leisure, literature, lute, melody, music, painting, palfrey, paper, parchment, park, pavilion, pen, pheasant, poet, prose, recreation, rhyme, romance, sculpture, stallion, tournament, tragedy, trot, volume, ad.

Věda a vzdělání

Anatomy, geometry, grammar, logic, medicine, metal, physician, plague, poison, pulse, sphere, square, stomach, study, sulphur, surgeon, ad.

Domácnost

Blanket, bucket, ceiling, cellar, chair, chamber, chandelier, chimney, curtain, cushion, lamp, lantern, lattice, porch, ad.

Obecná substantiva

Action, adventure, age, air, city, coast, comfort, country, courage, courtesy, cruelty, debt, deceit, dozen, envy, error, face, flower, forest, hour, joy, labour, manner, marriage, mountain, noise, number, ocean, opinion, order, people, person, poverty, power, rage, reason, river, season, sign, sound, spirit, tavern, vision, ad.

Obecná adjektiva

Active, blue, brown, calm, certain, clear, common, cruel, curious, eager, easy, final, foreign, gentle, honest, horrible, large, mean, natural, nice, original, perfect, poor, precious, probable, real, rude, safe, scarlet, second, simple, single, solid, special, strange, sudden, sure, usual, ad.

Obecná slovesa

Advise, allow, arrange, carry, change, close, continue, cry, deceive, enjoy, enter, form, inform, join, move, obey, pass, pay, please, prefer, prove, push, quit, receive, refuse, remember, reply, satisfy, save, serve, suppose, travel, trip, wait, waste, ad.

3.2.3 Novodobé francouzské výpůjčky

Francouzský vliv na anglické lexikum neskončil v období střední angličtiny. Julia Schultz (2012, s. 4) uvádí, že ve 20. století přijala angličtina do své slovní zásoby 1677 francouzských výpůjček, a to jak ze spisovné francouzštiny, tak i z jejích regionálních a národnostních variant.

Jedná se o slovní zásobu především z oblasti přírodních věd, výtvarných umění, řemesel, kultury, politiky, ale i každodenního života, zábavy, módy a životního stylu. Jsou to např. slova:

Absurdism, bistro, blouson, calque, camouflage, collage, crêperie, endorphin, hypermarket, limousine, monokini, motocross, pétanque, pissoir, probiotic, quiche, supersonic, surrealist, terasse, tutu, visagiste, ad.

Běžně přejímaná jsou i celá slovní spojení:

Crème fraîche, nouvelle cuisine, art nouveau, déjà vu, petit mort, amour fou, mise au point, laissez-passer, haute couture, ad.

Právě u nich si můžeme nejvíce povšimnout jejich věrnosti francouzskému originálu.

Některá spojení však angličtina překládala: vznikl tak např. kalk *rite of passage* z francouzského *rite de passage* (přechodový rituál). Zajímavostí je také lidovou etymologií vzniklá složenina *Mayday* používaná jako tísňové volání, která je reprezentací francouzského (*venez*) *m'aider*¹¹⁷.

3.3 Vliv ostatních románských jazyků

K současnému složení anglického lexika přispěly v období renesance také další románské jazyky: italština, španělština a portugalština. Italština obohatila anglický jazyk o slova jako *balcony, carnival, concerto, design, giraffe, lottery, macaroni, opera, rocket, solo, sonnet, violin* nebo *volcano*.

Ze španělštiny a portugalštiny (nebo skrze ně) pak do angličtiny přichází např. *alligator, anchovy, banana, cocoa, guitar, hurricane, maize, negro, potato, tank, tobacco, ad.*¹¹⁸

Moderní angličtina přejala mnohá slova z oblasti italského kulinářství: *barista, bruschetta, carbonara, ciabatta, crema, espresso, gremolata, limoncello, pancetta, panini, ad.*¹¹⁹

¹¹⁷ Oxford Dictionaries. *Mayday*: „1920s: representing a pronunciation of French *m'aider*, from *venez m'aider 'come and help me'.*“ [online]. © 2015 Oxford University Press [cit. 30.3.2015]. Dostupné z: <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/Mayday?q=mayday>

¹¹⁸ CRYSTAL, David, s.60.

¹¹⁹ OED. *Advanced search* [online]. Copyright © 2015 Oxford University Press [cit. 30.3.2015]. Filtr: v základní nabídce hledat „Italian“ v sekci „Etymology“, do nabídky „Date of entry“ vepsat „1950-“. Dostupné z: http://www.oed.com/search?case-insensitive=true&dateFilter=1950-&f_0=Etymology&nearDistance=1&ordered=false&q_0=italian&scope=ENTRY. S těmito požadavky se shoduje celkem 170 záznamů.

3.4 Shrnutí

Viděli jsme, že románské jazyky ovlivňovaly angličtinu po celou dobu jejího vývoje. Slova do ní přicházela v různých obdobích a z různých zdrojů, největším podílem však k dnešní podobě anglické slovní zásoby přispěla francouzština.

Dopad, který měla normanská invaze na charakter moderní angličtiny, je ve čtvrté kapitole ilustrován etymologickou analýzou originálního anglického textu.

4 ETYMOLOGICKÁ ANALÝZA ČLÁNKU

Tato kapitola představuje etymologickou analýzu originálního anglického textu. Ta byla rozdělena na tři části. V první se zabýváme jednoduchým rozdělením slov na původ 1) germánský, 2) románský a 3) jiný.

Druhá část analyzuje románskou skupinu slov z prvního rozboru. Přiřazuje slova buď k latinskému, nebo k francouzskému původu.

Poslední část analýzy se zabývá skupinou francouzských slov, které jsme definovali ve druhém rozboru. Rozřazuje je podle příslušnosti ke 1) staré francouzštině, 2) střední a moderní francouzštině a 3) normanskému dialektu.

4.1 Text určený k rozboru

Bibliotherapy: Can you read yourself happy?¹²⁰

In a new column for BBC Culture, Hephzibah Anderson explains that it's not just self-help books that can improve our well-being – fiction can cure us too.

For authors of self-help guides, no human problem is too great or too small. Want to become fitter, richer or happier in 2015? There are books for it – shelves upon shelves of them. Hoping for increased efficiency, decisiveness and creativity in the months ahead? There are titles for that too.

As we knuckle down to our New Year's resolutions, we'll turn in droves to self-help books, hoping to find our own best selves in their pages. But a book needn't hector or lecture to leave its imprint. The truth is that all good literature changes us, and a growing body of research suggests you might do better browsing through fiction for support in battling life's challenges. Think of it less as self-help than 'shelf help'.

Reading has been proven to sharpen analytical thinking, enabling us to better discern patterns – a handy tool when it comes to the often baffling behaviour of ourselves and others. But fiction in particular can make you more socially able and

¹²⁰ ANDERSON, Hephzibah, 2015.

empathetic. Last year, the Journal of Applied Social Psychology published a paper showing how reading Harry Potter made young people in the UK and Italy more positively disposed towards stigmatised minorities such as refugees. And in 2013, psychologists at the New School for Social Research found that literary fiction enhanced people's ability to register and read others' emotions.

We think of novels as places in which to lose ourselves, but when we emerge, we take with us inspiration from our favourite characters. A 2012 study by researchers at Ohio State University found that this process could actually change a reader's behaviour. In one experiment, participants strongly identifying with a fictional character who overcame obstacles to vote proved significantly more likely to vote in a real election.

Well-read

They may not promise transformation in seven easy steps, but gripping novels can inform and motivate, short stories can console and trigger self-reflection, and poetry has been shown to engage parts of the brain linked to memory. Sometimes an author helps by simply taking your mind off a problem, immersing you so fully in another's world and outlook that you transcend yourself, returning recharged and determined.

As Aristotle noted in his Poetics, poetry – by which he meant fiction in general – is more serious than history. While the historian is preoccupied with what happened when, fiction allows us to see what could happen, exercising our imaginations and often our sense of morality along the way.

A story needn't lift your heart in order to lift your mood. As author Jane Smiley confides in *Thirteen Ways of Looking at the Novel*, "Many people, myself among them, feel better at the mere sight of a book". Experiencing the trials and tribulations of a fictional character can even open us up to problems we've been ignoring, sparking rewarding conversations – or offering a way into one that's proving daunting or difficult. And whatever the fix you find yourself in, there's always a book to remind you that others have been there before, it's just a question of finding it.

A reading cure

That's where bibliotherapy comes in. Practised around the world by psychologists, social workers, and counselors along with librarians, it's become something of a buzzword in the past few years, drawing scholarly researchers and bloggers alike. Alain de Botton's London-based School of Life even has a quartet of resident 'bibliotherapists', including Ella Berthoud and Susan Elderkin, whose book *The Novel Cure: An A-Z of Literary Remedies* is a thrifty alternative to the school's £80 (\$120) consultations.

Yet the notion of books as remedies for emotional disorders isn't as new-fangled as you might imagine. The ancient Greeks posted signs above library doors, informing readers that they were entering a healing place for the soul. And in the 19th Century, doctors and psychiatric nurses doled out everything from the Bible to travel literature and works in ancient languages.

4.2 Postup a metoda práce

Tato etymologická analýza ilustruje důležitost role románských jazyků ve složení dnešní slovní zásoby angličtiny. Pro tento účel byl zjištěn historický původ 626 slov originálního anglického textu původem z britského zpravodajského serveru BBC.

Před samotným rozbořem bylo důležité zodpovědět několik otázek. Zaprvé bylo nutné definovat, jakým způsobem se bude v této práci zacházet s pojmem slovo, a určit, neobsahuje-li text výrazy, které jsou pro účel analýzy zbytečné či nevhodné.

Za druhé bylo nutné vypořádat se s otázkou zahrnutí (či nezahrnutí) slov synsémantických, stejně jako s otázkou četnosti výrazů. Tyto problémy postupně rozebírá tato kapitola.

4.2.1 Vymezení pojmu slovo pro potřeby vlastní analýzy

Slovo je základní jednotkou jazyka. Je kombinací formy a významu a jeho primární funkcí je pojmenování.

Ve své práci *Čeština – řeč a jazyk*¹²¹ uvádí Marie Čechová několik způsobů, jakými lze pojem slovo vymezit: z hlediska sémantického, grafického, fonetického, morfologického, syntaktického a z hlediska kontextu.

Poněvadž se naše práce zabývá analýzou psaného textu, zvolili jsme za výchozí hledisko grafické, definující slovo jako „(...) *útvár tvořený několika grafémy spojenými v celek (nebo jedním grafémem), oddělený od ostatních slov po obou stranách mezerou;*“¹²².

V praxi to pro náš rozbor znamená, že např. složený slovesný tvar „*has been proven*“ není analyzován jako jedno slovo (hledisko morfologické), nýbrž jako slova tři. A naopak slova složená (jako např. slovo „*self-help*“) nebudou analyzována jako dvě jednotlivá slova, ale pouze jako jedno.

Jedinou výjimku z této definice tvoří stažené slovesné tvary jako „*it’s*“ nebo „*needn’t*“, se kterými bude pracováno, jako kdyby se jednalo o dvě samostatná slova, tedy „*it is*“ a „*need not*“.

4.2.2 Výrazy nezahrnuté do analýzy

Pokud tento postup aplikujeme na vybraný text, dojdeme k celkovému počtu 687 slov. Ne všechna jsme se však rozhodli do rozboru zahrnout. Z rozličných důvodů jsme vyloučili: 1) číslovky, základní i řadové, pokud je k jejich vyjádření použito číslic; 2) zkratky a 3) vlastní názvy.

Ad 1) Číslovky se v textu dají zaznamenat několika způsoby. Kromě možnosti slovního záznamu disponuje latinka dvěma soupravami číslic: římskými a arabskými.

Poněvadž se tato analýza zabývá grafickými slovy, číslovky zaznamenané jiným způsobem byly z rozboru vyloučeny. Vyřazení se týká i zástupných symbolů pro americký dolar (\$) a anglickou libru (£).

Ad 2) Stejně tak byly z analýzy vypuštěny iniciálové zkratky, které jsou vytvořené z počátečních písmen slov, která zastupují (př. „*BBC*“ pro *British Broadcasting Corporation*)

Ad 3) Vlastní názvy tvoří nejpočetnější skupinu vyřazených výrazů a zahrnují několik podskupin: jedná se zaprvé o antroponyma čili o jména osobní („*Hephzibah*“),

¹²¹ ČECHOVÁ, Marie, 2011, s. 75.

¹²² ČECHOVÁ, Marie, 2011, tamtéž.

zadruhé o toponyma (jména místní a pomístní, jako je např. „Italy“) a za třetí o chrématonyma, tedy o jména lidských výtvorů a zařízení („Bible“).

Důvod nezařazení těchto výrazů mezi analyzovaná slova je především takový, že odkazují na jednotliviny. Na rozdíl od obecných jmen, která slouží k popsání extralingvistické reality, je úkolem jmen vlastních pouhá identifikace. Nejedná se tedy o jazykové znaky v pravém slova smyslu.

Celkový počet analyzovaných slov je po aplikaci těchto dodatků 626. Z první skupiny bylo odebráno 6 výrazů, z druhé 2, z poslední 53.

4.2.3 Slova synsémantická

Slova můžeme z hlediska významu zpravidla rozdělit na dvě skupiny: za první na taková, která mají plný lexikální význam a mohou sama o sobě realizovat věty, a za druhé na taková, která takovou schopnost nemají a svůj význam nabývají až ve spojení se slovy plnovýznamovými.

Libuše Dušková¹²³ tyto dvě skupiny slov nazývá autosémantickou a synsémantickou – slova synsémantická pak dále dělí na gramatická (funkční) a pomocná. V angličtině mezi synsémantika řadíme nesamostatná zájmena, předložky, spojky, členy a pomocná slovesa.

Toto rozdělení nicméně nelze brát jednoznačně, jak také ve své práci *Words, Meaning and Vocabulary* upozorňují Jackson a Amvela¹²⁴, podle kterých můžeme spíše než o jasné dělicí linii hovořit o určitém kontinuu, pohybujícím se od slov s jasným lexikálním významem, až po slova, která jsou významu úplně zbavená.

Ačkoliv některé práce slova synsémantická vypouštějí, my jsme se rozhodli je do naší analýzy zahrnout. Za první plně odpovídají naší definici grafického slova, a za druhé, pokud nespádají do jedné ze tří skupin vyloučených výrazů (viz 4.2.2), nevidíme důvod, proč je z rozboru vyčleňovat.

Synsémantika totiž tvoří nedílnou součást lexika toho kterého jazyka, a jestliže je cílem této práce toto lexikum (na příkladu jednotlivého textu) analyzovat, nelze takové výrazy z rozboru vynechávat.

¹²³ Dušková (2006), s.16.

¹²⁴ Jackson & Amvela (2007), s.59-60.

4.2.4 Četnost výskytu

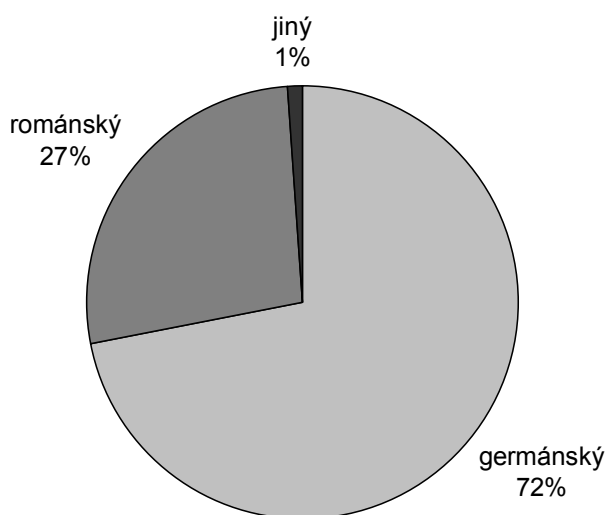
S četností výskytu slov v textu se v analýze nepracuje a nebyla zohledněna. Každý jednotlivý výskyt slova je započítáván samostatně, ať už se jedná o slova se stejným lexikálním základem (kořenem), o slova příslušející ke stejnému paradigmatu nebo o slova zcela totožná.

Analýza má za cíl určit jakým dílem se slova původně francouzská podílejí na výstavbě originálního anglického textu. Jejím cílem není zkoumat frekvenci výskytu jednotlivých slov, ale podat ilustraci o celkovém etymologickém složení textu, s ohledem na účel práce.

4.3 Výsledky analýzy

4.3.1 Zastoupení slov románského původu

Analyzovaná slova byla podle svého původu rozdělena do tří skupin: 1) germánský původ, 2) románský původ a 3) jiný. Z celkového počtu 626 slov jich bylo 450 germánských, 168 románských a 7 jiného původu (viz a graf 1 tab. 7).

Graf 1: Zastoupení slov románského původu. Zastoupení slov původu germánského, románského a jiného v analyzovaném článku.

původ	počet	proc. zastoupení
germánský	450	71,88%
románský	168	26,84%
jiný	7	1,12%
celkem	626	100,00%

Tabulka 7: Zastoupení slov románského původu. Počet slov původu germánského, románského a jiného a jejich procentuální zastoupení v analyzovaném článku.

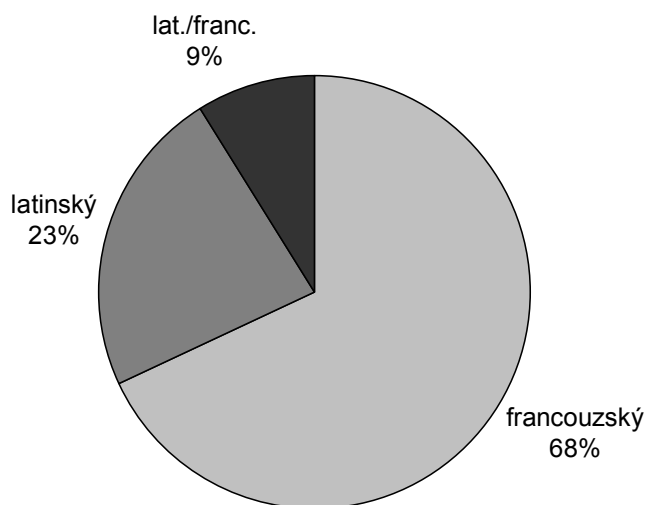
Do kategorie 3) byla zahrnuta i slova hybridního charakteru (viz 1.3.3). Konkrétně se jednalo o výraz *self-reflection*, který je z části germánského a z části románského původu, *buzzword*, jehož první část je onomatopoická a druhá germánská, a nakonec o slovo *bloggers*, zkratku slova *weblogger*, jehož první část je germánského původu, zatímco u druhé její původ není znám.

4.3.2 Účast konkrétních jazyků na románské skupině

V této části analýzy jsme se zaměřili na příslušnost slov románského původu ke konkrétnímu jazyku (viz graf 2 a tab. 8). Skupiny jsou opět tři: původu 1) francouzského, 2) latinského a 3) latinského nebo francouzského. U třetí skupiny slov není možné zjistit, přes který jazyk se do angličtiny dostaly.

V analýze jsme také narazili na dvě slova italského původu: *favorite* a *quartet*, která však do angličtiny nepřišla přímo, nýbrž přes francouzštinu. Z toho důvodu byla zařazena do skupiny 1).

Z celkových 168 slov románského původu nalezených v první části analýzy jich bylo 114 původu francouzského, 39 latinského a u 15 nešlo mezi těmito dvěma jazyky rozhodnout.

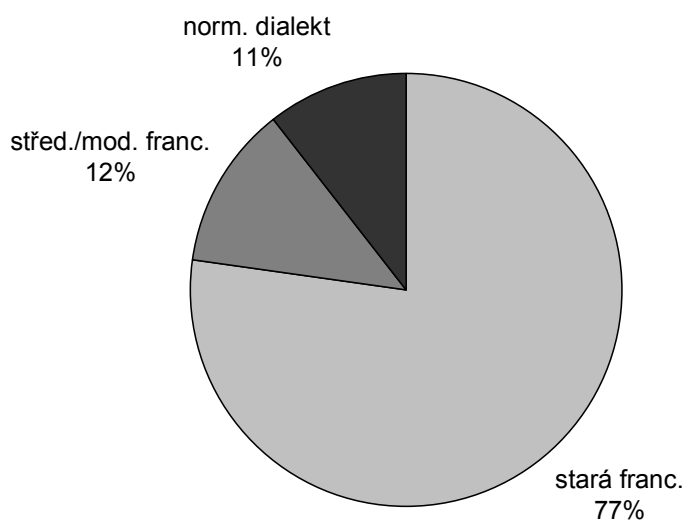
Graf 2: Konkrétní jazyky v románské skupině. Zastoupení slov původu francouzského, latinského a latinského nebo francouzského ve skupině slov románského původu.

původ	počet	proc. zastoupení
francouzský	114	68,05%
latinský	39	23,08%
lat./franc.	15	8,88%
celkem	168	100,00%

Tabulka 8: Konkrétní jazyky v románské skupině. Počet slov původu francouzského, latinského a latinského nebo francouzského a jejich procentuální zastoupení ve skupině slov románského původu.

4.3.3 Hlubší analýza francouzských výpůjček

V kapitole 3.2 jsme si představili několik druhů francouzských výpůjček. Podle nich jsme také rozdělili skupinu jednoznačně francouzských slov z druhé části etymologické analýzy. A to na původ ze 1) staré francouzštiny, 2) střední a moderní francouzštiny a 3) normanského dialektu (viz graf 3 a tab. 9).

Graf 3: Hlubší analýza francouzských výpůjček. Zastoupení slov původem ze staré francouzštiny, střední nebo moderní francouzštiny a normanského dialektu ve skupině slov jednoznačně francouzského původu.

původ	počet	proc. zastoupení
stará franc.	88	77,19%
střed./mod. franc.	14	12,28%
norm. dialekt	12	10,53%
celkem	114	100%

Tabulka 9: Hlubší analýza francouzských výpůjček. Počet slov původem ze staré francouzštiny, střední nebo moderní francouzštiny a normanského dialektu a jejich procentuální zastoupení ve skupině slov jednoznačně francouzského původu.

Z celkem 114 francouzských slov jich 88 pocházelo ze staré francouzštiny, 14 ze střední nebo moderní francouzštiny a 12 z normanského dialektu.

4.4 Shrnutí

Analýza dokazuje důležitost románských vlivů na anglické lexikum. Z celkového počtu 626 analyzovaných slov jich byla více než čtvrtina románského původu. Tato hodnota by byla samozřejmě mnohem vyšší, kdybychom do analýzy nezahrnuli slova sysémantická nebo pokud bychom nezohledňovali, kolikrát se

v textu objeví. Nejfrekventovanější slova v článku jsou jednoznačně germánského původu.

Viděli jsme také, že uvnitř skupiny románských slov jasně vítězí původ francouzský (68%) nad latinským (23%), což je v souladu se všemi analýzami zmíněnými v ref. 91.

Podle poslední části analýzy, která se zabývá detailnějším složením skupiny slov francouzského původu, můžeme konstatovat, že největší podíl na této skupině mají slova původem ze staré francouzštiny (77%). Střední a moderní francouzština (12%) normanský dialekt (11%) se na tomto celku podílejí téměř shodně.

ZÁVĚR

V práci se podařilo prokázat, že ačkoliv se historický původ anglického a francouzského jazyka liší, jejich moderní podoby sdílejí mnoho analogií. Tyto podobnosti se projevují jak na rovině fonologické, tak na rovině morfosyntaktické a zejména v rovině lexikální.

V průběhu svého vývoje ztrácejí oba jazyky svou flektivní povahu a stávají se analytickými. Důležitou roli v tomto procesu hrají vnější vlivy. Uvedli jsme, že přístup angličtiny a francouzštiny k přejímání se zásadně lišil. Anglický jazyk, jehož slovní zásoba je z většiny tvořena slovy přejatými, byl po celou dobu svého vývoje výrazně ovlivňován románskými jazyky. Jak ukazuje kapitola o *franglais*, obrací se částečně tento vliv v průběhu dvacátého století.

Přesto jej však nelze srovnávat s podílem, kterým k dnešní podobě anglické slovní zásoby přispěla francouzština. Ta se společně s latinou zasadila o specifický charakter anglického lexika, k jehož typickým vlastnostem patří právě možnost synonymických vyjadřování na různých stylistických úrovních způsobená simultánním přejímáním z francouzského a latinského jazyka.

Rozsah přejímání z románských jazyků dokazuje etymologická analýza textu, jejímž výsledkem je více než čtvrtinové zastoupení slov románského původu z celkového počtu 626 slov. Důležitost francouzštiny mezi románskými jazyky pak dokládá druhá část analýzy: francouzština představuje dvě třetiny všech slov původu románského.

RESUMÉ

The thesis deals with influence of French and other Romance languages upon the development of English lexicon. Regardless of the differences between Romance and Germanic languages, French and English share many analogies.

During their development, both have gone through a serious change from highly inflective languages to analytical ones and it is also possible to track certain analogies in their evolution. Both have been exposed to similar external influences of Celtic, Latin and Scandinavian and last but not least to a mutual process of borrowing.

Nevertheless, those effects have not been all of the same importance and whereas French has always been holding a rather puristic approach towards its lexicon, English, on the other hand, has been very open to foreign languages and their loan words.

The most important influence upon English is the one through Latin and French especially during the Middle English period. These two languages has been the cause of the highly Romance character of English lexicon and gave it a special position among the Germanic languages.

Le travail s'occupe de l'influence du français et des autres langues romanes sur le développement du lexique anglais. Même s'il y a des différences entre les langues romanes et germaniques, l'anglais et le français se ressemblent beaucoup.

Pendant leur évolution, ces deux langues se sont sensiblement transformées de langues flexionnelles en langues analytiques et il est aussi possible de tracer quelques analogies dans leur évolution historique. Elles ont subi des influences extérieures similaires comme celles du celtique, latin ou scandinave et, bien entendu, elles se sont influencées réciproquement.

Néanmoins, ces influences n'ont pas la même importance. Tandis que le français avait toujours gardé une attitude plutôt puriste, l'anglais avait continuellement accepté de nombreux emprunts aux langues étrangères.

Les influences les plus importantes sont celles de la langue française et latine, en particulier pendant la période de l'anglais moyen. Ces deux langues sont responsables du caractère contemporain très roman du lexique anglais qui a abouti à sa position spéciale entre les autres langues germaniques.

BIBLIOGRAFIE

1. Advanced search. *OED* [online]. Copyright © 2015 Oxford University Press [cit. 30.3.2015]. Dostupné z: <http://www.oed.com/advancedsearch>
2. ANDERSON, Hephzibah. Bibliotherapy: Can you read yourself happy? In: *BBC* [online]. 6.1.2015 [cit. 19.2.2015]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/culture/story/20150106-can-you-read-yourself-happy>
3. Aucassin et Nicolette. *Encyclopædia Britannica* [online] . ©2015 Encyclopædia Britannica, Inc. [cit. 30.3.2015]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/42448/Aucassin-et-Nicolette>
4. *BBC* [online]. Copyright © 2015 BBC [cit. 19.2.2015]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/>
5. *Beowulf* [online]. [Cit. 5.4.2015]. Dostupné z: <http://www.humanities.mcmaster.ca/~beowulf/main.html>
6. BUJAS, Željko. Frequency lists as aids in analysing the etymological composition of English. *Studia Romanica et Anglica Zagradiensia*. 1968, no. 25-26, s. 129-148. ISSN 0039-3339.
7. CHAUCER, Geoffrey. *The Canterbury Tales* [online]. Release Date: July 22, 2007 [cit. 30.3.2015]. Dostupné z: <http://www.gutenberg.org/files/22120/22120-h/22120-h.htm#prologue>
8. CRYSTAL, David. *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. ISBN 0 521 53033 4.
9. ČECHOVÁ, Marie. *Čeština – řeč a jazyk* (3., rozšířené a upravené vyd.). Praha: SPN – pedagogické nakladatelství, a.s., 2011. ISBN 978-80-7235-413-9.
10. ČERMÁK, František, *Jazyk a jazykověda. Přehled a slovníky*. (Vyd. 4., v Karolinu 2., doplněné) Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1946-0.
11. DELAUNAY, Bénédicte, LAURENT, Nicolas. *Bescherelle: La grammaire pour tous*. (Nouvelle éd.), Paris: Hatier, 2012. ISBN 978-2-218-95200-5.
12. DUBY, Georges. *Dějiny Francie*. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2003. ISBN 80-7184-514-0.
13. DURKIN, Philip. *The Oxford Guide to Etymology*. Oxford: Oxford University Press, 2009. ISBN 978-0-19-923-651-0.

14. DUŠKOVÁ, Libuše, a kol. *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny*. Praha: Academia, 2006. ISBN 80-200-1413-6.
15. *Google Ngram Viewer* [online]. © 2013 Google [cit. 30.3.2015]. Dostupné z: <https://books.google.com/ngrams>
16. GOOSSE, André, GREVISSE, Maurice. *Le bon usage*. 13e éd., 4e tirage, Paris: Éd. Duculot, 1997. ISBN 2-8011-1045-0.
17. HENDRICH, Josef a kol. *Francouzská mluvnice*. Plzeň: Nakladatelství Fraus, 2001. ISBN 80-7238-064-8.
18. Histoire. *Aucassin et Nicolette – André DION* [online]. [Cit. 30.3.2015]. Dostupné z: <http://aude.gamme.pagesperso-orange.fr/histoire.htm>
19. HOAD, T. F. *The Concise Oxford dictionary of English etymology*. Oxford: Oxford University Press, 1993. ISBN 0192830988.
20. HORAŽŤOVSKÁ, Marcela, RADIMSKÁ, Jitka. *Antologie francouzské literatury*. Plzeň: Nakladatelství Fraus, 2001.
21. JACKSON, Howard, & AMVELA, Etienne Zé. *Words, meaning and vocabulary: An introduction to modern English lexicology* (2nd ed.). London: Continuum, 2007. ISBN 978-0-8264-9018-6.
22. La Chanson de Roland. *BIBLIOTHECA AUGUSTANA* [online]. [Cit. 30.3.2015]. Dostupné z: https://www.hs-augsburg.de/~harsch/gallica/Chronologie/11siecle/Roland/rol_ch01.html
23. *Les Serments de Strasbourg* [online]. 1996 [cit. 30.3.2015] Dostupné z: http://w3.restena.lu/cul/BABEL/T_SERMENTS.html
24. Loi n° 94-665 du 4 août 1994 relative à l'emploi de la langue français. *Legifrance* [online]. Poslední změna 19. března 2014 [cit. 7.4.2015]. Dostupné z: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000005616341>
25. *Oxford Dictionaries* [online]. © 2015 Oxford University Press [cit. 5.4.2015]. Dostupné z: <http://www.oxforddictionaries.com/>
26. PAVERA, Libor, VŠETIČKA, František. *Lexikon literárních pojmů*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc s.r.o., 2002. ISBN 80-7182-124-1.
27. PRICE, Glanville a kol. *Encyklopedie jazyků Evropy*. Vyd. 1. Praha: Volvox Globator, 2002. ISBN 80-7207-450-4.

28. SCHULTZ, Julia. Twentieth-century borrowings from French into English – an overview. *English Today*. 2012, no. 28, s. 3-9. ISSN 0266-0784.
29. Serments de Strasbourg. *BIBLIOTHECA AUGUSTANA* [online]. Texte dans: *Altfranzösisches Übungsbuch*. Éd.: W. Braune/K. Helm, Halle 1952 [cit. 30.3.2015]. Dostupné z: https://www.hs-augsburg.de/~harsch/gallica/Chronologie/09siede/Serments/ser_text.html
30. SKALIČKA, Vladimír. *Typ češtiny*. Praha: Slovanské nakladatelství, 1951.
31. VACHEK, Josef. *A brief survey to the historical development of English*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.
32. VACHEK, Josef. *Historický vývoj angličtiny*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, n. p., 1962.
33. VONDRÁČEK, Antonín. *Úvod do studia francouzského jazyka*. Vyd. 1. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2006. ISBN 80-86898-61-X.
34. WALTER, Henriette. *Honni soit qui mal y pense*. Paris: Éditions Robert Laffont, S.A., 2001. ISBN 978-2-253-15444-0.
35. WALTER, Henriette. *L'Aventure des langues en Occident*. Paris: Éditions Robert Laffont, S.A., 1994. ISBN 2-221-05918-2.
36. WALTER, Henriette. *L'Aventure des mots français venus d'ailleurs*. Paris: Laffont, 1997. ISBN 2 253 14689 7.
37. WALTER, Henriette. *Le français dans tous les sens*. Paris: Éditions Robert Laffont, S.A., 1988. ISBN 978-2-7578-0245-8.
38. ZANOLA, Maria Teresa. Les anglicismes et le français du XXIe siècle : La fin du franglais ? *Synergies Italie*. 2008, no. 4, s. 87-96. ISSN 1724-0700.

SEZNAM PŘÍLOH

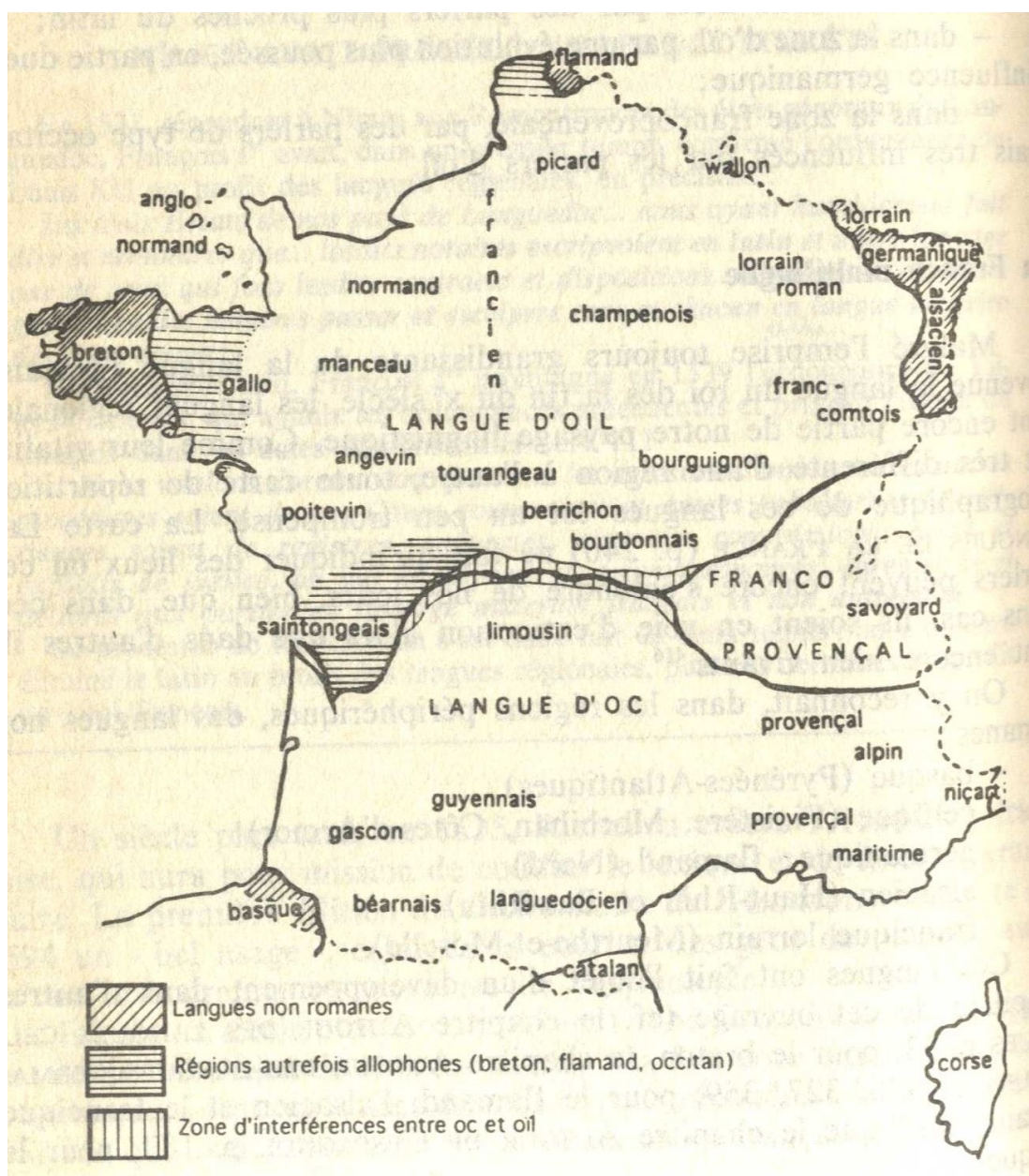
Příloha 1: Mapa etnické situace v Evropě ke konci druhého tisíciletí př. Kr.....	I
Příloha 2: Mapa dialektů Francie.....	II
Příloha 3: Mapa migrace germánských kmenů.....	III
Příloha 4: Dlouhé samohlásky ve střední angličtině a jejich posun k výslovnosti v moderním anglickém jazyce.....	IV
Příloha 5: Vysvětlivky k příloze 6.....	V
Příloha 6: Etymologická analýza.....	VI

PŘÍLOHY

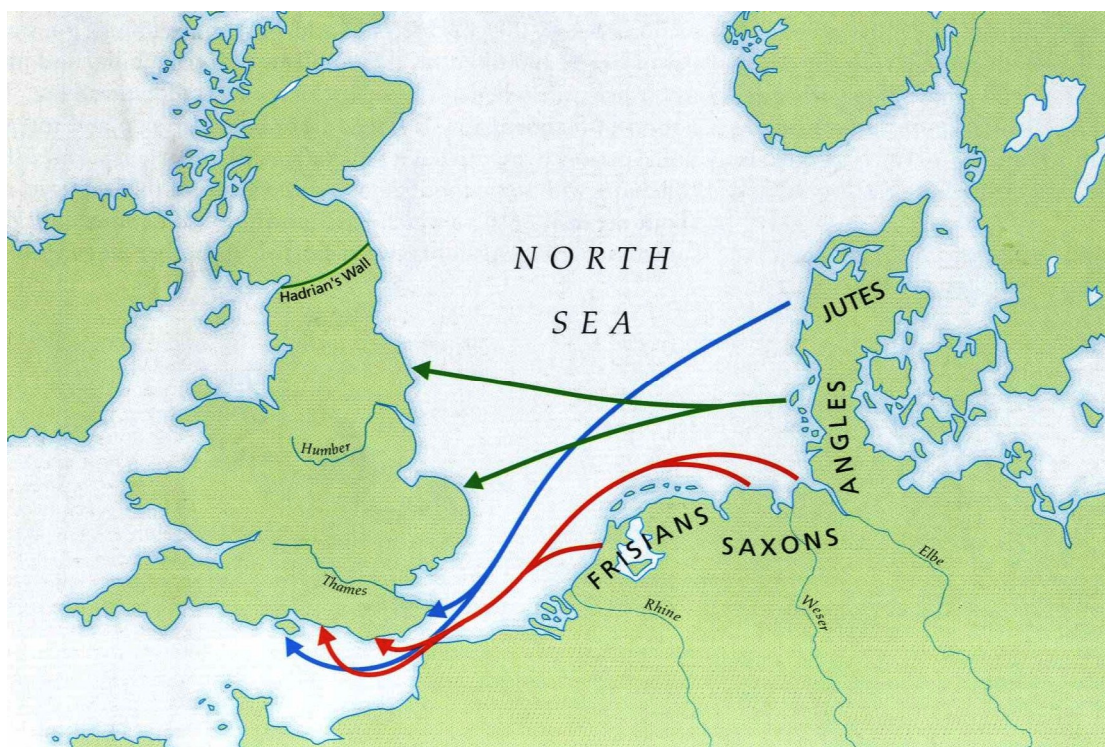
Příloha 1: Mapa Etnické situace v Evropě ke konci druhého tisíciletí př. Kr. Mluví indoevropských jazyků (kurzívou) se setkávají s již dříve usazenými mluvčími jazyků neindoevropských. Přejato z WALTER, Henriette, 1994, s. 26

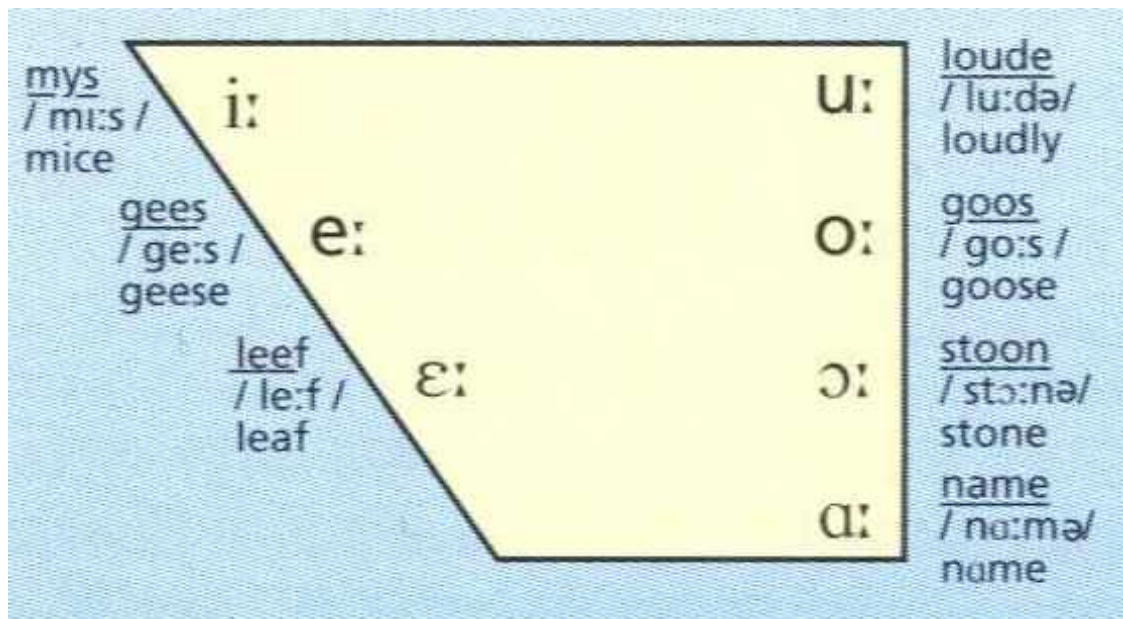
Příloha 2: Mapa dialektů Francie. Převzato z WALTER, Henriette, 1994, s. 246.

Příloha 3: Mapa migrace germánských kmenů. Domov germánských kmenů a místo jejich usazení na Britských ostrovech podle Bedy Ctihodného. Přejato z CRYSTAL, David, 2003, s. 6.

Příloha 4: Dlouhé samohlásky ve střední angličtině a jejich posun k výslovnosti v moderním anglickém jazyce. Přejato z CRYSTAL, David, 2003, s. 55.

Příloha 5: Vysvětlivky k příloze 6.**analýza 1**

<u>původ</u>	<u>značení</u>
románský	1
germánský	2
jiný	3
nezařazené výrazy	0

analýza 2

<u>původ</u>	<u>značení</u>
francouzský	1
Latinský	2
francouzský/latinský	12
nezařazené výrazy	0

analýza 3

<u>původ</u>	<u>značení</u>
stará francouzština	1
normanský dialekt	2
střední/moderní francouzština	3
nezařazené výrazy	0

Příloha 6: Etymologická analýza. Zdrojem informací o etymologickém původu slov byl HOAD, T. F. *The Concise Oxford dictionary of English etymology*. Oxford: Oxford University Press, 1993 a *Oxford Dictionaries* [online]. © 2015 Oxford University Press [cit. 5.4.2015]. Dostupné z: <http://www.oxforddictionaries.com/>

	analýza 1	analýza 2	analýza 3
bibliotherapy	3	0	0
Can	2	0	0
You	2	0	0
Read	2	0	0
yourself	2	0	0
Happy	2	0	0
In	2	0	0
A	2	0	0
New	2	0	0
Column	1	12	0
For	2	0	0
BBC	0	0	0
Culture	0	0	0
Hephzibah	0	0	0
Anderson	0	0	0
explains	1	2	0
that	2	0	0
it	2	0	0
's	2	0	0
not	2	0	0
just	1	1	1
self-help	2	0	0
books	2	0	0
that	2	0	0
can	2	0	0
improve	1	1	2
our	2	0	0
well-being	2	0	0
fiction	1	1	1
can	2	0	0
cure	1	1	1
us	2	0	0
too	2	0	0
for	2	0	0
authors	1	1	1
of	2	0	0
self-help	2	0	0
guides	1	1	1
no	2	0	0
human	1	2	0
problem	1	1	1
is	2	0	0
too	2	0	0
great	2	0	0
or	2	0	0
too	2	0	0
small	2	0	0
want	2	0	0
to	2	0	0
become	2	0	0
fitter	2	0	0

richer	2	0	0
or	2	0	0
happier	2	0	0
in	2	0	0
2015	0	0	0
there	2	0	0
are	2	0	0
books	2	0	0
for	2	0	0
it	2	0	0
shelves	2	0	0
upon	2	0	0
shelves	2	0	0
of	2	0	0
them	2	0	0
hoping	2	0	0
for	2	0	0
increased	1	1	1
efficiency	1	2	0
decisiveness	1	1	3
and	2	0	0
creativity	1	2	0
in	2	0	0
the	2	0	0
Months	2	0	0
Ahead	2	0	0
There	2	0	0
Are	2	0	0
Titles	1	1	1
For	2	0	0
that	2	0	0
too	2	0	0
as	2	0	0
we	2	0	0
knuckle	2	0	0
down	2	0	0
to	2	0	0
our	2	0	0
New	0	0	0
Year's	0	0	0
resolutions	1	2	0
we	2	0	0
'll	2	0	0
turn	1	2	0
in	2	0	0
droves	2	0	0
to	2	0	0
self-help	2	0	0
books	2	0	0
hoping	2	0	0
to	2	0	0
find	2	0	0
our	2	0	0
own	2	0	0
best	2	0	0
selves	2	0	0
in	2	0	0
their	2	0	0
pages	1	1	3

but	2	0	0
a	2	0	0
book	2	0	0
need	2	0	0
n't	2	0	0
hector	3	0	0
or	2	0	0
lecture	1	12	0
to	2	0	0
leave	2	0	0
its	2	0	0
imprint	1	1	0
the	2	0	0
truth	2	0	0
is	2	0	0
that	2	0	0
all	2	0	0
good	2	0	0
literature	1	12	0
changes	1	1	1
us	2	0	0
and	2	0	0
a	2	0	0
growing	2	0	0
body	2	0	0
of	2	0	0
research	1	1	3
suggests	1	2	0
you	2	0	0
might	2	0	0
do	2	0	0
better	2	0	0
browsing	2	0	0
through	2	0	0
fiction	1	1	1
for	2	0	0
support	1	1	1
in	2	0	0
battling	1	1	1
life's	2	0	0
challenges	1	1	1
think	2	0	0
of	2	0	0
it	2	0	0
less	2	0	0
as	2	0	0
self-help	2	0	0
than	2	0	0
shelf	2	0	0
help	2	0	0
reading	2	0	0
has	2	0	0
been	2	0	0
proven	1	1	1
to	2	0	0
sharpen	2	0	0
analytical	1	2	0
thinking	2	0	0
enabling	1	1	1

us	2	0	0
to	2	0	0
better	2	0	0
discern	1	1	1
patterns	1	1	1
a	2	0	0
handy	2	0	0
tool	2	0	0
when	2	0	0
it	2	0	0
comes	2	0	0
to	2	0	0
the	2	0	0
often	2	0	0
baffling	1	1	3
behaviour	2	0	0
of	2	0	0
ourselves	2	0	0
and	2	0	0
others	2	0	0
but	2	0	0
fiction	1	1	1
in	2	0	0
particular	1	1	1
can	2	0	0
make	2	0	0
you	2	0	0
more	2	0	0
socially	1	1	1
able	1	1	1
and	2	0	0
empathetic	1	2	0
last	2	0	0
year	2	0	0
the	2	0	0
Journal	0	0	0
of	0	0	0
Applied	0	0	0
Social	0	0	0
Psychology	0	0	0
published	1	1	1
a	2	0	0
paper	1	1	2
showing	2	0	0
how	2	0	0
reading	2	0	0
Harry	0	0	0
Potter	0	0	0
made	2	0	0
young	2	0	0
people	1	1	2
in	2	0	0
the	2	0	0
UK	0	0	0
and	2	0	0
Italy	0	0	0
more	2	0	0
positively	1	12	0
disposed	1	1	1

towards	2	0	0
stigmatised	1	12	0
minorities	1	12	0
such	2	0	0
as	2	0	0
refugees	1	1	3
and	2	0	0
in	2	0	0
2013	0	0	0
psychologists	1	2	0
at	2	0	0
the	2	0	0
New	0	0	0
School	0	0	0
for	0	0	0
Social	0	0	0
Research	0	0	0
found	2	0	0
that	2	0	0
literary	1	2	0
fiction	1	1	1
enhanced	1	1	2
people's	1	1	2
ability	1	1	1
to	2	0	0
register	1	1	1
and	2	0	0
read	2	0	0
others'	2	0	0
emotions	1	1	3
we	2	0	0
think	2	0	0
of	2	0	0
novels	1	1	1
as	2	0	0
places	1	1	1
in	2	0	0
which	2	0	0
to	2	0	0
lose	2	0	0
ourselves	2	0	0
but	2	0	0
when	2	0	0
we	2	0	0
emerge	1	2	0
we	2	0	0
take	2	0	0
with	2	0	0
us	2	0	0
inspiration	1	1	1
from	2	0	0
our	2	0	0
favourite	1	1	3
characters	1	1	1
a	2	0	0
2012	0	0	0
study	1	1	1
by	2	0	0
researchers	1	1	3

at	2	0	0
Ohio	0	0	0
State	0	0	0
University	0	0	0
found	2	0	0
that	2	0	0
this	2	0	0
process	1	1	1
could	2	0	0
actually	1	12	0
change	1	1	1
a	2	0	0
reader's	2	0	0
behaviour	2	0	0
in	2	0	0
one	2	0	0
experiment	1	1	1
participants	1	2	0
strongly	2	0	0
identifying	1	2	0
with	2	0	0
a	2	0	0
fictional	1	1	1
character	1	1	1
who	2	0	0
overcame	2	0	0
obstacles	1	1	1
to	2	0	0
vote	1	2	0
proved	1	1	1
significantly	1	2	0
more	2	0	0
likely	2	0	0
to	2	0	0
vote	1	2	0
in	2	0	0
a	2	0	0
real	1	1	2
election	1	1	1
well-read	2	0	0
they	2	0	0
may	2	0	0
not	2	0	0
promise	1	2	0
transformation	1	12	0
in	2	0	0
seven	2	0	0
easy	1	1	1
steps	2	0	0
but	2	0	0
gripping	2	0	0
novels	1	1	1
can	2	0	0
inform	1	1	1
and	2	0	0
motivate	1	2	0
short	2	0	0
stories	1	1	2
can	2	0	0

console	1	1	3
and	2	0	0
trigger	2	0	0
self-reflection	12	12	0
and	2	0	0
poetry	1	2	0
has	2	0	0
been	2	0	0
shown	2	0	0
to	2	0	0
engage	1	1	3
parts	1	1	1
of	2	0	0
the	2	0	0
brain	2	0	0
linked	2	0	0
to	2	0	0
memory	1	1	1
sometimes	2	0	0
an	2	0	0
author	1	2	0
helps	2	0	0
by	2	0	0
simply	1	1	1
taking	2	0	0
your	2	0	0
mind	2	0	0
off	2	0	0
a	2	0	0
problem	1	1	1
immersing	1	2	0
you	2	0	0
so	2	0	0
fully	2	0	0
in	2	0	0
another's	2	0	0
world	2	0	0
and	2	0	0
outlook	2	0	0
that	2	0	0
you	2	0	0
transcend	1	12	0
yourself	2	0	0
returning	1	1	1
recharged	1	1	1
and	2	0	0
determined	1	1	1
as	2	0	0
Aristotle	0	0	0
noted	1	1	1
in	2	0	0
his	2	0	0
Poetics	0	0	0
poetry	1	2	0
by	2	0	0
which	2	0	0
he	2	0	0
meant	2	0	0
fiction	1	1	1

in	2	0	0
general	1	1	1
is	2	0	0
more	2	0	0
serious	1	1	1
than	2	0	0
history	1	2	0
while	2	0	0
the	2	0	0
historian	1	1	1
is	2	0	0
preoccupied	1	2	0
with	2	0	0
what	2	0	0
happened	2	0	0
when	2	0	0
fiction	1	1	1
allows	1	1	1
us	2	0	0
to	2	0	0
see	2	0	0
what	2	0	0
could	2	0	0
happen	2	0	0
exercising	1	1	1
our	2	0	0
imagination	1	1	1
and	2	0	0
often	2	0	0
our	2	0	0
sense	1	2	0
of	2	0	0
morality	1	12	0
along	2	0	0
the	2	0	0
way	2	0	0
a	2	0	0
story	1	1	2
need	2	0	0
n't	2	0	0
lift	2	0	0
your	2	0	0
heart	2	0	0
in	2	0	0
order	1	1	1
to	2	0	0
lift	2	0	0
your	2	0	0
mood	2	0	0
as	2	0	0
author	1	2	0
Jane	0	0	0
Smiley	0	0	0
confides	1	2	0
in	2	0	0
Thirteen	0	0	0
Ways	0	0	0
of	0	0	0
Looking	0	0	0

at	0	0	0
the	0	0	0
Novel	0	0	0
many	2	0	0
people	1	1	2
myself	2	0	0
among	2	0	0
them	2	0	0
feel	2	0	0
better	2	0	0
at	2	0	0
the	2	0	0
mere	1	12	0
sight	2	0	0
of	2	0	0
a	2	0	0
book	2	0	0
experiencing	1	1	1
the	2	0	0
trials	1	1	2
and	2	0	0
tribulations	1	1	1
of	2	0	0
a	2	0	0
fictional	1	1	1
character	1	1	1
can	2	0	0
even	2	0	0
open	2	0	0
us	2	0	0
up	2	0	0
to	2	0	0
problems	1	1	1
we	2	0	0
've	2	0	0
been	2	0	0
ignoring	1	1	3
sparking	2	0	0
rewarding	1	1	2
conversations	1	1	1
or	2	0	0
offering	1	2	0
a	2	0	0
way	2	0	0
into	2	0	0
one	2	0	0
that	2	0	0
's	2	0	0
proving	1	1	1
daunting	1	1	1
or	2	0	0
difficult	1	2	0
and	2	0	0
whatever	2	0	0
the	2	0	0
fix	1	12	0
you	2	0	0
find	2	0	0
yourself	2	0	0

in	2	0	0
there	2	0	0
's	2	0	0
always	2	0	0
a	2	0	0
book	2	0	0
to	2	0	0
remind	2	0	0
you	2	0	0
that	2	0	0
others	2	0	0
have	2	0	0
been	2	0	0
there	2	0	0
before	2	0	0
it	2	0	0
's	2	0	0
just	1	1	1
a	2	0	0
question	1	1	1
of	2	0	0
finding	2	0	0
it	2	0	0
a	2	0	0
reading	2	0	0
cure	1	1	1
that	2	0	0
's	2	0	0
where	2	0	0
bibliotherapy	3	0	0
comes	2	0	0
in	2	0	0
practised	1	1	1
around	1	1	1
the	2	0	0
world	2	0	0
by	2	0	0
psychologists	1	2	0
social	1	1	1
workers	2	0	0
and	2	0	0
counselors	1	1	1
along	2	0	0
with	2	0	0
librarians	1	2	0
it	2	0	0
's	2	0	0
become	2	0	0
something	2	0	0
of	2	0	0
a	2	0	0
buzzword	23	0	0
in	2	0	0
the	2	0	0
past	1	1	1
few	2	0	0
years	2	0	0
drawing	2	0	0
scholarly	1	2	0

researchers	1	1	3
and	2	0	0
bloggers	23	0	0
alike	2	0	0
Alain	0	0	0
de	0	0	0
Botton's	0	0	0
London-based	0	0	0
School	0	0	0
of	0	0	0
Life	0	0	0
even	2	0	0
has	2	0	0
a	2	0	0
quartet	1	1	3
of	2	0	0
resident	1	12	0
bibliotherapists	3	0	0
including	1	2	0
Ella	0	0	0
Berthoud	0	0	0
and	2	0	0
Susan	0	0	0
Elderkin	0	0	0
whose	2	0	0
book	2	0	0
The	0	0	0
Novel	0	0	0
Cure	0	0	0
An	0	0	0
A-Z	0	0	0
of	0	0	0
Literary	0	0	0
Remedies	0	0	0
is	2	0	0
a	2	0	0
thrifty	2	0	0
alternative	1	2	0
to	2	0	0
the	2	0	0
school's	2	0	0
£80	0	0	0
\$120	0	0	0
consultations	1	2	0
yet	2	0	0
the	2	0	0
notion	1	2	0
of	2	0	0
books	2	0	0
as	2	0	0
remedies	1	1	2
for	2	0	0
emotional	1	1	3
disorders	1	1	1
is	2	0	0
n't	2	0	0
as	2	0	0
new-fangled	2	0	0
as	2	0	0

you	2	0	0
might	2	0	0
imagine	1	1	1
the	2	0	0
ancient	1	1	1
Greeks	0	0	0
posted	1	2	0
signs	1	1	1
above	2	0	0
library	1	1	1
doors	2	0	0
informing	1	1	1
readers	2	0	0
that	2	0	0
they	2	0	0
were	2	0	0
entering	1	1	1
a	2	0	0
healing	2	0	0
place	1	1	1
for	2	0	0
the	2	0	0
soul	2	0	0
and	2	0	0
in	2	0	0
the	2	0	0
19th	0	0	0
century	1	2	0
doctors	1	1	1
and	2	0	0
psychiatric	3	0	0
nurses	1	1	1
doled	2	0	0
out	2	0	0
everything	2	0	0
from	2	0	0
the	2	0	0
Bible	0	0	0
to	2	0	0
travel	1	1	1
literature	1	12	0
and	2	0	0
works	2	0	0
in	2	0	0
ancient	1	1	1
languages	1	1	1